

VÄIKE-MAARJA VALLA

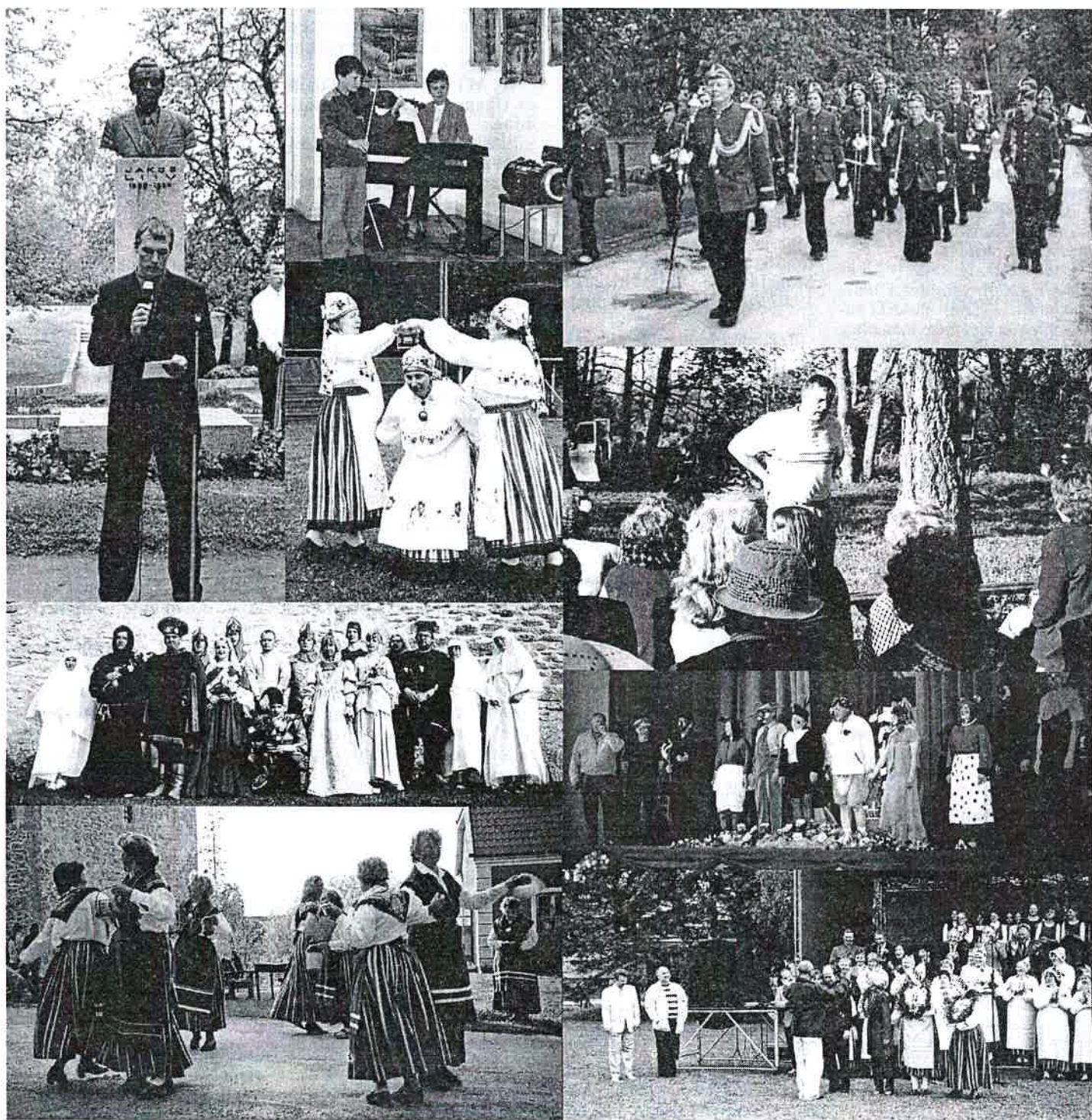
Infoleht

Nr 6 (117)

Juuni 2003

Hind 3 krooni

Fotomeenutused Pandivere päevadest



VALLAVOLIKOGUS

28. mail 2003. a

1. Põllumajandusliku maa kasutusse andmine.

Ette kandis maakomisjoni esimees Rein Möldre.

Otsustati lõpetada osatühtingu Vecordia maakasutusõigus Aavere külas ligikaudu 75 ha suurusel maa-alal ja anda see aktsiaseltsi Aico Agro kasutusse kuni maa omandiõiguse vormistamiseni, vallavalitsusel sõlmida aktsiaseltsiga vormikohane maakasutusleping.

2. Volikogu otsuse muutmine.

Ette kandis maakomisjoni esimees Rein Möldre.

Otsustati muuta Väike-Maarja Vallavolikogu 21.06.2000 otsuse nr 8 punkti 1.1. järgmiselt – mitte kinnitada vabale põllumajandusmaale nr P-70 erastajat.

3. Katastriüksuse jagamine.

Ette kandis maakomisjoni esimees Rein Möldre.

Otsustati algatada Väike-Maarja vallale kuuluva kinnistatamata REOVEPUHASTI katastriüksuse jagamise menetlus, jagamise tulemusena moodustunud ligikaudu 420 m² suurune kinnistu antakse osatühtingu Triigi Farmer omandisse.

4. Üldplaneeringu ülevaata-

mine.

Ette kandis volikogu esimees Indrek Kesküla.

Otsustati algatada Väike-Maarja valla uue üldplaneeringu koostamine, praegune üldplaneering (RE Eesti Maauuringud 1995) jätta kehtima kuni uue üldplaneeringu kehtestamiseni.

5. Avaliku korra eeskirja kehtestamine.

Ette kandsid jurist-nõunik Peeter Rahnik ja volikogu esimees Indrek Kesküla.

Otsustati kehtestada Väike-Maarja valla avaliku korra eeskiri koos parandusettepanekutega, tunnistada kehtetuks Väike-Maarja Vallavolikogu 19.02.2003 määruse nr 4 punkt 3.

6. Heakorra eeskirja kehtestamine.

Ette kandis jurist-nõunik Peeter Rahnik.

Otsustati kehtestada Väike-Maarja valla heakorra eeskiri, tunnistada kehtetuks Väike-Maarja Vallavolikogu 19.02.2003 määruse nr 4 punkt 1.

7. Koorte ja kasside pidamise eeskirja kehtestamine.

Ette kandis jurist-nõunik Peeter Rahnik.

Otsustati kehtestada Väike-

Maarja valla koorte ja kasside pidamise eeskiri, tunnistada kehtetuks Väike-Maarja Vallavolikogu 19.02.2003 määruse nr 4 punkt 2.

8. Reovee ja fekaalide käitlemise eeskirja muutmine.

Otsustati kehtestada muudatused Väike-Maarja valla reovee ja fekaalide käitlemise eeskirja punktides 5, 8, 13 ja 14.

9. Väike-Maarja valla teeregistri pidamise põhimääruse vastuvõtmine.

Ette kandis jurist-nõunik Peeter Rahnik.

Otsustati kinnitada Väike-Maarja valla teeregistri pidamise põhimäärus.

10. MTÜ Eesti Mõisakoolide Ühendus asutamisel osalemine.

Ette kandis vallavolikogu esimees Indrek Kesküla.

Otsustati, et Väike-Maarja vald osaleb asutajaliikmena mittetulundusühingu Eesti Mõisakoolide Ühendus asutamisel.

11. Arengukava täiendamise lisaga "Tegevuskava ja finantsplaneering aastateks 2003-2005".

Ette kandis finantsosakonna juhataja Helve Pugonen.

Finantsplaneeringuga aastateks 2003-2005 oli võimalik

tutvuda Väike-Maarja valla Interneti koduleheküljel, valla kantsleis ja finantsosakonnas.

Otsustati kinnitada Väike-Maarja valla arengukava lisana "Väike-Maarja valla tegevuskava ja finantsplaneering aastateks 2003-2005".

12. Väike-Maarja Valla Raamatukogu põhimääruse muutmine.

Ette kandis kultuuri- ja spordiosakonna juhataja Ilve Tobreluts.

Otsustati kinnitada Väike-Maarja Valla Raamatukogu põhimääruse muudatus 9. punkti 3. alapunktis järgmiselt: raamatukogu juhataja annab raamatukogu sisemise töö korraldamiseks käskkirju, s.h töötajate töölevõtmiseks ja vabastamiseks, korraldab personali arvestust.

13. Informatsioon.

Volikogu esimees Indrek Kesküla:

1) tegi kokkuvõtteid volikogu liikmete õppepäevadest 2. ja 9. mail Väike-Maarja rahvamajas,

2) andis ülevaate valla delegatsiooni külaskäigust sõprusvalda Sirdalis,

3) esitas informatsiooni EMOLi Maapäevast.

VALLAVALITSUSES

13. mail 2003. a

1. Bussiliini dotatsiooni eraldamine.

Määrati osatühtingule Tapa Autobussipark bussiliini nr 59 dotatsioon 2003. a aprillikuu eest summas 10 939,95 krooni.

2. Kasutusloa andmine.

Anti kasutusloa aktsiaseltsi Eesti Energia pumbamajale asukohaga Ebavere küla ja osatühtingu Pandivere LT tootmis- hoonele asukohaga Ebavere küla Väike-Maarja vallas.

3. Kirjaliku nõusoleku andmine ahju ehitamiseks.

Anti kirjalik nõusolek Janar Mooritsale ahju ehitamiseks aadressil Jaama 2-4 Väike-Maarja alevikus.

4. Riigihanke tulemuste kinnitamine.

Kinnitati Väike-Maarja Gümnaasiumi ehitustööde riigihanke nr 007695VT/2003 välja kuulutamiseta läbirääkimistega pakkumise võitjaks aktsiaselts Antaars.

5. Projekteerimistingimuste väljastamine puurkaevu rajamiseks.

Kinnitati projekteerimistingimused puurkaevu rajamiseks Peeter Albile kuuluval Thomarahva katastriüksusel Ebavere külas.

6. Sotsiaalkomisjoni ettepanekute kinnitamine.

Otsustati nõustuda sotsiaalkomisjoni ettepanekutega üheksa kordsete toetuste eraldamiseks summas 3550 krooni, mitte nõustuda Vaeküla koolis õppivate laste kooliekskursiooni toetamisega, kuna tegemist on riigi kooliga ja õppekursioonide korraldamine toimub kooli eelarvest.

7. Leping RK Ebavere Suusaklubiga.

Lõplik lepingu variant otsustati kinnitada järgmisel vallavalitsuse istungil.

8. Kauplemislubade väljastamine.

Nõustuti järgmiste tähtjatu- te kauplemislubade väljastamisega: füüsilisest isikust ettevõt-

ja Andres Arikese "Manni pood" aadressil Simuna mnt 5 Väike-Maarja alevikus, AS Eesti Post Rakvere Peapostkontori Triigi, Kilti postkontorid ning Pikevere postipunkt.

9. Motokrossi Müüriku Kevad 2003 korraldajate taotlus.

Otsustati piirduda motokrossi korraldamise toetamisel valla eelarves 2003. a planeeritud vahenditega summas 5000 krooni.

10. Informatsioon.

Sotsiaal- ja tervishoiuosakonna juhataja Lea Mäeseppe tutvustas volikogu sotsiaalkomisjoni ettepanekut piirata öise alkoholi müüki valla territooriumil. Ettepanek vajab laiemat arutelu erinevates ringkondades. Vallavalitsus kujundab oma seisukoha selles küsimuses järgmiseks vallavalitsuse istungiks.

20. mail 2003. a

1. Maaküsimused.

Nõustuti

Kilti alevikus TURU tn 7 asuva 0,44 ha suuruse katastriüksuse tagastamisega Karin Kitsingule ½ mõttelises osas ja Andi Kitsingule ½ mõttelises osas.

2. Kirjaliku nõusoleku andmine.

Otsustati anda nõusolek OÜ-le Visiit SV metsamaterjali ladustamiseks osatühtingu territooriumil Koonu-Aburi teekaitse- toonis teeservast 2 meetri kaugusele, anda kirjalik nõusolek Toomas Horebile sauna (lihtehitis) ehitamiseks Ebavere külas ning Leo Laanemägil reovee kogumiskaevu ehitamiseks Väike-Maarja alevikus Soo tn 8.

3. Ehitusloa andmine.

Otsustati anda ehitusloa Peeter Albile puurkaevu rajamiseks Ebavere külas ja Aivo Urbasele üksikelamu rekonstrueerimiseks Väike-Maarja alevikus Kolde 2.

4. Nõusoleku andmine vee-erikasutusloale.

Nõustuti osatühtingule Pandivere L.T. vee-erikasutusloa and-

misega vastavalt korralduse eel-
nõus toodud tingimustele.

5. Seisukoha andmine välis- õhu saasteloale.

Anti vallavalitsuse seisukoht
Lääne-Virumaa Keskkonnateen-
istusele osatüingu Pandivere
L.T. välisõhu saasteloa taotluse
kohta vastavalt korralduse eel-
nõule.

6. Mitteiluruumide üürimi- ne.

Kinnitati äriruumi (Pandive-
re villavabriku hooned) üürile-
ping osatüinguga Rewool.

7. Leping MTÜga RK Eba- vere Suusaklubi.

Kinnitati leping mittetulun-
dusühinguga RK Ebavere Suu-
saklubi valla õpilaste suusa-
spordi korraldamiseks ajavahe-
mikul 01.05.2003-31.12.2003.

8. Puude mahavõtmine.

Nõustuti Müüriku mõisa par-
gis ühe vahtra ning Kaarma par-
gis Ebavere külas kolme vahtra
ja ühe toominga mahavõtmise-
ga.

9. Pakkumise tulemuste kin- nitamine.

Kinnitati Väike-Maarja rahva-
maja küttestistemi ja veevarus-
tuse rekonstrueerimise riigihan-
ke 007931VT/2003 väljakuuluta-
miseta läbirääkimistega
pakkumise võitjaks osatüing
Oto Ehitus.

10. Informatsioon.

Kultuuri- ja spordiosakonna
juhataja Ilve Tobreluts tutvustas
OÜ Ambassador pakkumist
avaldata ajakirjas *Life in Esto-
nia* valda tutvustav artikkel.
Ajakiri ilmub juunikuus. Valla-
valitsus oli ettepanekuga nõus.
7. juunil toimuvad Tamsalus
valdade suvemängud. Vallava-
nem Olev Liblikmann andis
ülevaate külaskäigust sõprus-
valda Sirdali kommunu.

27. mail 2003. a

1. Maaküsimused.

Kinnitati

· Avispea külas Maret Nõlva-
kule tagastatava Aleksandri A-
13 maa piiride kulgemise ette-
panek;

· kasutusvaldusesse antavate
vabade põllumajandusmaade
nimekirj.

Määrati

· Väike-Maarja alevikus Tare
tn 17 asuva Tare tn 19 ja Kolde
tn 20 kruntidega piirneva 20-
boksilise garaaži aadressiks
TARE tn 17a;

· Triigi külas asuvat elamut
number 11 teenindava maa suu-
ruseks 1295 m² ning katastriük-
suse aadressiks MÕISA allee 3;

· kompensatsioon õigusvasta-
selt võõrandatud Lilleoru A-111
tagastamata jääva maa eest Sai-
ma Queenie Joasalule;

· kompensatsioon õigusvasta-
selt võõrandatud Tislerivälja 17
tagastamata jääva maa eest
Rando Tomborgile, Tiit Lepik-
saarele ja Ly Kummelile.

Nõustuti

· Eipri külas asuvast vabast
metsamaast 10,22 ha suuruse
VAINULTI katastriüksuse moo-
dustamisega;

· Aburi ja Pandivere külas asu-
vast vabast metsamaast 13,11 ha
suuruse DOOGA katastriüksuse
moodustamisega;

· Varangu külas asuvast va-
basta metsamaast 9,49 ha suu-
ruse METSÄÄRE katastriük-
suse moodustamisega;

· Väike-Maarja alevikus SI-
MUNA mnt 4 asuva 690 m² suu-
ruse katastriüksuse ostueesõigu-
suga erastamisega AS-le PANDI-
VERE EHITUS;

· Pudivere külas asuva 20,79
ha suuruse METSAVAHI katastri-
üksuse ostueesõigusega eras-
tamisega TAIRO TALVISEle;

· Pudivere külas asuva 39,95
ha suuruse MÕISATALLI katastri-
üksuse ostueesõigusega eras-
tamisega TOOMAS TEDROLE;

· Uuemõisa ja Vao külas asu-
va 44,82 ha suuruse UUEMÕI-
SA katastriüksuse ostueesõigu-
suga erastamisega ARGO
KAASIKule ½ mõttelises osas ja
ALEKSANDRI ROFILE ½ mõt-
telises osas;

· Triigi külas asuva 49,98 ha
suuruse MÕISAMAA katastri-
üksuse ostueesõigusega eras-
tamisega AHTI KASKEMALE;

· Liivaküla külas asuva 344 m²
suuruse VAHTRA katastriüksuse
ostueesõigusega erastamisega
Hilda Kaarele, Andres
Kunglale, Jaana Mälkile, Aino
Altmäele, Helju Kitshardile,
Raivo Kunglale, Loreida
Pardoneni, Einar Kaarele,
Maire Kompile, Hilda Lehtolale
ja Vahur Tammusele;

· Liivaküla külas asuva 11,58
ha suuruse LIIVA katastriüksuse
tagastamisega ANTS
MÖLDREle.

2. Toitlustuse riigihanke pakkumise kutse dokumentide I lugemine.

Otsustati nõustuda esitatud
parandusettepanekutega pak-
kumise kutse dokumentis, riigihanke
avatud pakkumine
kuulutatakse välja ülejäämisel
vallavalitsuse istungil.

3. Kirjaliku nõusoleku and- misest keeldumine.

Otsustati keelduda Viktor

Livakile nõusoleku andmisest
rõdu soojustamiseks ja kinni
ehitamiseks aadressil Tamm
5A-5 Väike-Maarja alevikus,
sest see kahjustab elamu üldil-
met ning ei vasta ehitise arhi-
tektuursetele ja ehituslikele
nõudmistele.

4. Rein Möldre taotlus.

Rein Möldre on esitanud taot-
luse ehitusjärelvalve teostami-
seks Nõmme külas asuvale la-
gunenud elamule (häärberile),
et tuvastada selle mittevastavus
nõuetele ja kasutusest väljalan-
gemine, sest tegemist on lagu-
nenud ja ohtliku ehitisega, mida
kinnitab ka tema poolt tellitud
ekspertiisiakt.

Otsustati likvideerida elamu
ohtlikkus, avad kinni lüüa. Kut-
suda Rein Möldre vallavalitsus-
se küsimuse täiendavaks arute-
luks.

5. Informatsioon.

Abivallavanem Kaarel Moisa
tutvustas ettepanekut rajada
rannavolle mänguplats. Koht
vajab täpsustamist, tegeleda et-
tepanekuga edasi

3. juunil 2003. a

1. Raha eraldamine reserv- fondist.

Otsustati eraldada reservfon-
dist vahendid järgmiselt: paik-
konna reklaamiks ajakirjas *Life
in Estonia* 8260 krooni ja Väi-
ke-Maarja Pasunakoorile osale-
miseks rahvusvahelisel puhk-
pilliorkestri festivalil Lätis
5000 krooni.

2. Kauplemislubade väljas- tamine.

Otsustati muuta AS Eesti Post
Rakvere Peapostkontori Triigi
postkontorile väljastatud kaup-
lemisloal nr 77 müüdavate kau-
pade sortimenti vastavalt taot-
lusele; väljastada kauplemisluba
füüsilisest isikust ettevõtja
Lilian Rikkeni "Kasutatud rõi-
vaste kauplusele" aadressil Si-
muna mnt 5 Väike-Maarja ale-
vikus kuni 05.06.2004; tähtaja-
tu kauplemisluba koos alkoholi
jaemüügi õigusega OÜ
Virumodum kauplusele
"Lesteka" aadressil Jaama 3-9
Väike-Maarja alevikus.

3. Lepingu kinnitamine.

Otsustati kinnitada vara tasu-
ta Väike-Maarja valla kasutus-
se andmise leping Haridus- ja
Teadusministeeriumiga õpilas-
tele majutusteenuse osutami-
seks Väike-Maarja Õppekesku-
se haldamisel oleva ühiselamu
ruumides.

11. juunil 2003. a

1. Maaküsimused.

Määrati

· kompensatsioon Paul Varju-
lillele õigusvastaselt võõrandat-
ud Inno 1 maast 1/6 mõttelise
osa eest.

Nõustuti

· Teeääre kinnistu jagamise-
ga järgmiselt: TEEÄÄRE, pind-
alaga 3,40 ha ja LEPASALU,
pindalaga 9,86 ha.

Kinnitati

· teenindusmaa määramise et-
tepanek Triigi külas Triigi –
Pudivere tee ääres asuvale 1100
m³ mahutavusega silohoidlale.

Pikendati

· tagastamise menetluses toi-
mingute tegemise tähtaega õi-
gusvastaselt võõrandatud Kada-
kamäe A-21 tagastajatele ja Kal-
ju künga A-23 tagastajale.

2. Ehitusloa väljastamine.

Otsustati anda ehitisluba
OÜ-le Vainu Tare puurkaevu
puurimiseks aadressil Müüriku
küla.

3. Eluruumi üürile andmine.

Otsustati anda eluruum aad-
ressil Jaama 7-2 Kilti üürile
Rein Uusmehele.

4. Liikluse korraldamine.

Otsustati keelata sõidukitega
liiklemine ühendusteel, mis
kulgeb J. Liivi tn majade nr 14
ja 16 vahelt Pikale tänavale
Väike-Maarja alevikus.

5. Raha eraldamine reserv- fondist.

Otsustati eraldada veeveoks
põuast tingitud kuivaks jäänud
kaevude omanikele summas 24
000 krooni.

6. Riigihanke väljakuuluta- mine.

Otsustati kasutada avatud
pakkumismenetlust valla koo-
lide ja lasteaedade toitlustaja
leidmiseks.

7. Mitteiluruumi rendilepin- gu lõpetamine.

Otsustati lõpetada UÜ-ga
Ebavere Suurtalu sõlmitud Väi-
ke-Maarja Lasteaia hoones asu-
vate mitteiluruumide üürile-
ping alates 01.06.2003.a.

9. Käsunduslepingute sõlmi- mine

Otsustati sõlmida korrakait-
seteenuse osutamiseks käsun-
dusleping politseiametnike
Anti Aosaare, Kalev Valdmetsa
ja abipolitseinike Lembit Ristla
ja Hillar Leemetsaga.

10. Informatsioon.

Vallavanem Olev Liblikmann
tutvustas ettepanekut vallale
korterit ostmiseks, mis antakse
üürile gümnaasiumi eesti keele
õpetajale. Nõustuti korteri ost-
misega.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 2 p36¹ annab volikogule ainupädevuse avaliku korra tagamiseks kehtestada avaliku korra eeskiri. Kuna eelmine avaliku korra eeskirja redaktsioon kinnitati volikogu poolt alles 03.05.2000. a. ei ole eeskirjas tehtud suuri sisulisi muudatusi. Samas on uue eeskirja kehtestamine vajalik, kuna seni eeskirja kehtestamiseks delegatsioonivolituse andnud haldusõiguserikkumiste seadustik on kehtetuks tunnistatud. Kui uue seadusega on kehtestatud uus delegatsiooninorm, siis tuleb selle alusel anda uus määrus. Avaliku korra all tuleb vastavalt Rügikohtu kriminaalkolleegiumi seisukohale mõista kas tavade, heade kommetega, normidega või reeglitega kinnitatud isikutevahelisi suhteid ühiskonnas, mis tagavad igatüü avaliku kindlustunde ning võimaluse realiseerida nii oma õigusi, vabadusi kui ka kohustusi. Karistusseadustiku § 262 sätestab avalikus kohas teiste isikute rahu või avaliku korra muu rikkumise eest karistuseks rahaträhvi kuni sada trahviühikut (üks trahviühik = 60 krooni) või aresti.

Kinnitatud Väike-Maarja Vallavolikogu 28. mai 2003 määrusega nr 13

VÄIKE-MAARJA VALLA AVALIKU KORRA EESKIRI

1. Käesolev eeskiri sätestab avaliku korra nõuded Väike-Maarja valla haldusterritooriumil. Avaliku korra all mõistetakse kas tavade, heade kommetega või normidega kinnitatud isikutevahelisi suhteid ühiskonnas, mis tagavad igatüü avaliku kindlustunde ning võimaluse realiseerida nii oma õigusi, vabadusi kui ka kohustusi.

2. Iga inimese kohus on hoida korda ja pidada puhtust ning vältida tegevust, mis rikub käesolevas eeskirjas sätestatud või üldtunnustatud käitumiseeskirju.

3. Avalik koht on üldkasutatav koht. Avalikud kohad on avalikud territooriumid (teed, tänavad, hooned, haljasalad, pargid, parklad, mänguväljakud jne), üldkasutatavad hooned (ametiasutused, haridus- ja kultuuriasutused, tootlustusettevõtted, kauplused, avalikud saunad jne), kortermajade üldkasutatavad ruumid (trepikojad, põõningud, keldrid, soojasõlmed jne). Avaliku üritusena käsitletakse käesoleva eeskirja tähenduses avalikkusele suunatud ja üldkasutatavas kohas toimuvat üritust.

4. Öörahu vallas kehtib kella

23.00 – 06.00.

5. On keelatud:

5.1. tekitada müra, mis ületab kehtestatud piirnorme;

5.2. alkohoolsete jookide tarvitamine avalikes kohtades, kus puudub alkohoolsete jookide lahtise müügi luba; viibimine avalikes kohtades joo- beseisundis, kui see solvab inimväärikust ja ühiskondlikku moraali- tunnet;

5.3. alla 18-aastastele isikutele alkohoolsete jookide ja tubakatoodete müümine või alaealiste abistamine nende ostmisel või muul viisil hankimisel;

5.4. alkoholi, joovastavate ainete ja tubakatoodete omandamine ja tarvitamine alla 18-aastastel isikutel;

5.5. alla 16-aastastel alaealistel viibimine ilma täiskasvanud saatjata avalikes kohtades kella 23.00–05.00. Ajavahemikul 1. juunist 31. augustini on alla 16-aastastel alaealistel ilma täiskasvanud saatjata keelatud viibimine avalikes kohtades kella 24.00–05.00.

5.6. lärmamine, inimeste pahatahtlik tülitamine, samuti muud kaasko-

danike rahu või kaitstust rikkuvad või inimväärikust alandavad ja ühiskondlikku moraali- tunnet solvavad teod;

5.7. liiklusmärkide, viitude, prügikastide, istepinkide jms omavoliilne paigaldamine ja teisaldamine ning rikkumine või lõhkumine;

5.8. ürituse korraldaja poolt määratud territooriumil viibimine ilma korraldaja loata juhul, kui luba on nõutud;

5.9. üldkasutatavates kohtades magamine või sündusetu ja ühiselu reegleid eirav tegevus;

5.10. öörahu rikkumine (häiriv lärm ja müra jms) välja arvatud avalikud tööd ja vallavalitsuse poolt lubatud heakorratööd ning avalikud üritused).

6. Ürituste korraldamiseks avalikes kohtades (vabaõhukontserdid, spordivõistlused jms) peab olema taotletud vallavalitsuselt luba. Taotlus tuleb esitada vähemalt seitse päeva enne ürituse algust. Taotluses peab olema toodud ürituse sisu, toimumise koht, aeg ja vastutav isik. Üritusel vastutavad korra tagamise eest selle

korraldajad. Ürituse korraldajad on kohustatud kasutatud ala puhastama hiljemalt järgmise päeva hommikul kella 9.00-ks. Luba ei ole vaja ühiskondlikes hoonetes või rajatistes toimuvate ja hoone või rajatise kasutusotstarvet arvestavate ürituste (spordivõistlused spordihoonetes või rajatistes, kultuuriüritused, peod rahvama- jas jms) korraldamiseks.

7. Ürituste korraldajad on kohustatud noortetüritused lõpetama sellise arvestusega, et alla 16-aastased alaealsed jõuaksid koju hiljemalt öise liikumispiirangu alguseks.

8. Ettevõtlusalane tegevus tuleb korraldada nii, et sellega ei häiritaks kaasinimeste rahu.

9. Puhkealal laagrisse jäämine või sõidukiga liikumine on lubatud ainult vastavalt tähistatud piirkonnas.

10. Eeskirja rikkumise vastutab karistusseadustiku § 262 sätestatud korras. Eeskirja rikkumisega seotud väärtegade kohtuvaliseks menetlejaks on vallavalitsus ja politseiprefektuur.

Koerte ja kasside pidamise eeskirja kehtestamiseks annab volikogule delegatsiooninormi kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 1 p 36². Seni kehtiv eeskirja redaktsioon kehtestati volikogu poolt 22.05.1996.a. Koerte ja kasside pidamise eeskirja rikkumise eest karistatakse kuni 100 trahviühiku suuruse rahaträhviga (üks trahviühik 60 krooni). Sama teo eest kui see põhjustas varalise kahju või inimesele tervisekahjustuse, karistatakse kuni 100 trahviühiku suuruse rahaträhviga.

Kinnitatud Väike-Maarja Vallavolikogu 28. mai 2003 määrusega nr 15

KOERTE JA KASSIDE PIDAMISE EESKIRI

1. Koerte ja kasside pidamise eeskiri (edaspidi eeskiri) kehtestab koerte ja kasside pidamise nõuded Väike-Maarja valla haldusterritooriumil.

2. Omanik antud eeskirja tähenduses on isik, kellele koer või kass kuulub või kes õigusühete alusel loomaomanikuna vastutab viimasele kuuluva koera või kassi eest.

3. Teenistuskoer on koer, kes on saanud erialast koolitust vastavalt koerajuhtide põhikursuse õppekavale, omab vastavat kvalifikatsiooni- klassi ja keda kasutatakse politsei, piirivalve või päästeteenistuses.

4. Koerte või kasside pidamisel tuleb lähtuda loomakaitseadusest, loomatauditõrje seadusest, veterinaar- korralduse seadusest, muudest õigus- aktidest ning käesolevast eeskirjast.

5. Koeri ja kasse on lubatud pidada nii, et oleks tagatud nende normaalseks eluks vajalike tingimuste ja loomakaitse põhimõtete täitmine. Koera või kassi pidamiseks mõeldud ala peab vastama õigusaktides sätestatud veterinaar- ja loomapiidamise tingimustele.

6. Koera ja kassi võib pidada omanikule kuulvas või tema valduses olevas ehitises, ruumides või territooriumil. Territoorium (ala) peab olema piiratud selliselt, et oleks välistatud koera väljapääsemine. Kui koera

peatakse ketis, ei ole territooriumi piiramine kohustuslik.

7. Omanik on kohustatud tähistama sissepääsu tema omandis või valduses olevale territooriumile sildiga koera olemasolu kohta. Omanik peab tagama ameti- või tööülesandeid täitvate isikute ohutu pääsemise territooriumile. Kui territoorium on kaasomandis, tuleb tagada territooriumi õiguslikul alusel kasutajate ja nende külaliste ohutu pääs territooriumile.

8. Koera või kassi pidamine ei tohi häirida avalikkust korda ja teiste isikute rahu. Avalikus kohas (tänavad, pargid) tuleb koera pidada lühikese rihma otsas ja vajadusel suukorvistatult. Loomade vedamisel ühistranspordis peab koeral olema suukorv, kassid ja sülekoerad peavad olema korvis või kastis.

9. Kõikide koerte ja kasside vaktsineerimine marutaudi vastu on kohustuslik 1 kord aastas litsentseeritud veterinaararsti juures. Kui marutaudi vastu vaktsineerimata koer või kass on hammustanud inimest või teist looma, tuleb hammustanud loom viivitamatult isoleerida ning looma tervise- likku seisundit kindlakstelemiseks tuleb kutsuda kohale litsentseeritud veterinaararst.

10. Koera või kassi omanik on kohustatud tagama:

10.1. et loom ei pääseks inimesi hammustama, ehmata või muud kahju tekitama;

10.2. et loom ei reostaks üldkasutatavaid kohti (trepikojad, välistre- pid ja nende ümbruses olev maa-ala, üldkasutatavad ruumid, kõnniteed, pargid, mängu- ja spordiväljakud jne), reostatud koht tuleb omanikul kohe puhastada;

10.3. et ei häiritaks naaberkorterites elavate inimeste rahu;

10.4. looma vaktsineerimise loomataudide vastu ning järgima loomataudist teatamise nõudeid;

10.5. koera identifitseerimise (kaela- rihma- ja kaela- aadress ja omaniku nimi, kiip vms);

10.6. et ei ujutataks koeri inimeste suplemiseks ettenähtud kohas.

11. Keelatud on:

11.1. võtta koeri ja kasse kaasa kauplustesse, toitlustusasutustesse, supelranda, spordi- ja laste mängu- väljakutele, v.a pimedate juhtkoerad ja töötavad teenistuskoad;

11.2. looma hukkamist, vigastamist või loomale kannatusi põhjustav tegu, kui see ei ole tingitud vajadusest looma ravida või veterinaar- sest menetlusest;

11.3. viiuda avalikus kohas nakusohhtlikult haige koera või kassiga;

11.4. looma hülgamine omaniku

poolt, looma abitusse seisukorda jätmine ning looma normaalseks eluks vajalike tingimuste loomata jätmine;

11.5. koera või kassi laskmine ilma järelevalveta paljukorteriliste elamu- te trepikodadesse.

12. Hulkuvate loomade püüdmine, pidamine ja hukkamine toimub Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korras.

13. Omanikuta või hulkuvate koerte ja kasside püüdmine, pidamine ning hukkamist korraldab vallavalitsus. Loomade püüdmine ja pidamisega seotud kulud kannab omanik.

14. Looma tuleb selle varjupaika paigutamiseks pidada seal vähemalt kaks nädalat. Loom tagastatakse omanikule, kui omanik pöördub eeltoodud tähtaja jooksul loomade püüd- misega tegeleva ettevõtte poole.

15. Kui ei ole võimalik hulkuva looma omanikku kindlaks teha ega loomale uut omanikku leida ning looma ei ole võimalik punktis 16 too- dud tähtajast kauem varjupaigas pi- dada, tuleb loom hukata.

16. Käesoleva eeskirja rikkumise eest on sätestatud vastutus kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse pa- ragrahv 66³.

17. Eeskirja rikkumisega seotud väärtegade kohtuvaliseks menetlejaks on vallavalitsus ja politseiprefektuur.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 1 punkt 36¹ annab volikogu ainupädevusse heakorra tagamiseks heakorra eeskirja kehtestamise. Heakorra eeskirja puhul on õigusteooria kohaselt tegemist õigustloova aktiga (õiguse üldaktiga), s.o õigusaktiga, mis sisaldab õigusnorme ehk kohustuslikke käitumise üldreegleid määramatule hulgale isikutele. Seega tuleb silmas pida, et eeskirjaga kehtestatud normid oleksid vajalikud ja kohased ning aitaksid kaasa valla territooriumil heakorra tagamisele. Sama kehtib volikogu poolt kehtestatavate avaliku korra ning koerte ja kasside pidamise eeskirjade kohta. Seni kehtiv heakorra eeskirja redaktsioon on volikogu poolt kehtestatud 28.10.1998.a. Heakorra eeskirja rikkumise eest karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut (üks trahviühik = 60 krooni).

Kinnitatus Väike-Maarja Vallavolikogu 28. mai 2003 määrusega nr 14

VÄIKE-MAARJA VALLA HEAKORRA EESKIRI

I ÜLDSÄTTED

1. Käesolev eeskiri sätestab heakorra nõuded Väike-Maarja valla haldusterritooriumil.

2. Käesolevas eeskirjas on:

1.1. kinnistu mõistega võrdsustatud maa-ala, krunt, katastrüksus ja maatüki olulised osad;

1.2. avalikuks kohaks iga territoorium, rajatis või ruum, mis on antud üldiseks kasutamiseks või mis on tegelikult üldkasutatav.

II ÜLDISED HEAKORRANÕUDED

3. Kevadised heakorrad viiakse peavaldades läbi viidud 15. mai seisuga.

4. Füüsilised või juriidilised isikud peavad tagama nende omandis või valduses oleva kinnistu või muu nende kasutuses oleva territooriumi ning sellega vahetult piirneva üldkasutatava territooriumi (puhastusala) heakorra.

5. Puhastusala ulatub ristisuunas kinnistu piirist või ehitistest tänavani või sõiduteeni. Ehitiste või kinnistute vahelise maa-ala puhastusala piiriks on nendevaheline mõtteline teljejoon.

6. Veoste ja koormate vedajad peavad tagama, et vedamisel ei tekiks teepesuarde, kraavide, sõidu- ja teiste teede ristumist või muud reostust, selle juhtumisel võtma koheselt tarvitusele meetmed reostuse või reostuse likvideerimiseks.

7. Kinnistu reostamisel või risustamisel on reostaja kohustatud selle viivitamatult puhastama. Kui reostajat või risustajat ei ole võimalik kindlaks teha, peab ala koristama selle omanik.

8. Kinnisvara, territooriumide, hoonete, elumute ja rajatiste omanikud ning valdajad on kohustatud:

8.1. regulaarselt niitma muru, rohumaad (umbrohutõrje eesmärgil), kärpima puude ja põõsaste oksid, pügama hekid, koristama varisenud puulehed, raiuma võsa, kärpima sive- ja elektriliinide all kasvavaid puid;

8.2. mitte hoidma tänaval või krundil selle üldist välisilmet rikkuvaid asju;

8.3. taotlema vallavalitsuselt luba avalikesse kohtadesse tänavakaubanduspunkte, reklaamkandjate (reklaamkandjate), tõkkepõrde, pinkide, telefonikabiinide jms paigaldamiseks;

8.3.1. reklaamkandja tuleb paigaldada nii, et see ei sega inimeste ja sõidukite liikimist. Reklaamkandja paigaldamisel tuleb arvestada "Teeseaduse" § 34 sätestatud nõudeid;

8.3.2. reklaamkandja peab oma välisilmet olema esteetiline ja sobima arhitektuuriliselt paigaldatavasse kohta;

8.3.3. reklaamkandja peab olema vastupidav ja ohutu;

8.3.4. reklaamkandja paigaldamine ei tohi kahjustada kohta, kuhu see paigaldatakse;

8.4. tagama hoonete fassaadide ja piirete korrashoiu;

8.5. tagama hoonete tänavasilte ning numbrite olemasolu ja nende hea nähtavuse;

8.6. paigaldama prügi konteinerid tihendatud pinnasest alusele (võimalikamajd betoonist või asfaltbetoonist) ja hoonetele mitte lähemale kui kaks meetrit;

8.7. tagama koristusmehhanismidega juurdepääsu prügi konteineritele. Prügi konteinerid peavad olema suletavad ja suletud ning nende ümbrus peab olema puhas olimeprügist;

8.8. tagama territooriumil ehitusmaterjali, tagavaraosade jms korras- tatud hoidmise laoplatstil või laos;

8.9. hoidma tühja taarat, kotte jms hoones või varjualuses;

8.10. kooskõlastama sõnniku välihoi- la asukoha ja ladustamistingimused keskkonnanõunikuga. Asfalteeritud aluse- ga hoidlates välistama virtsa väljavalgumise;

8.11. juhtima katustele koguneva vihma- veega sõnnikuhoiust, virtsakae- vust ja sõnnikuveoga seotud pindadelt eemale;

8.12. regulaarselt puhastama krundil või puhastusalal olevad sadeveekaevud ja -kraa- vid ning truubid;

8.13. tagama õueses paiknevate sette- kaevude ja kuivkäimlate korrasoleku, vee- pidavuse, hermeetilise sulgemise, õigeaeg- se tühjendamise ja ümbruse hooldamise;

8.14. tagama, et territooriumi, hoonete jms seisund ei ohustaks kaasinimesi;

8.15. kindlustama territooriumil asuva- te tuleohu- veevõtukohtadele takistusteta juurdepääsu;

8.16. talvisel ajal:

8.16.1. hoidma ühissõidukite peatus- kohad, kõnniteed ning hoonete välistrepid puhtad lumest ja jääst;

8.16.2. liivatama ühissõidukite peatus- kohad, libedad kõnniteed ja sõiduteede tõusud, langused ja ristumiskohad. Kõnni- teede puudumisel liivatama sõidutee ääre ühe meetri ulatuses;

8.16.3. eemaldama katusele ja räästa külge kogunenud ohtlikud jääpurikad ja lume.

9. On keelatud:

9.1. reklaami, kuulutuste paigaldamine selleks mitteetteantud kohtadesse;

9.2. reostada ja risustada territooriume, rikkuda või saastada maad jäätmete, heit- vee või muude kahjulike ainetega, hävita- da teepinnal kemikaalidega umbrohtu või kahjustada maad mõnel muul viisil;

9.3. kahjustada haljasala (vigastada või omavoliiselt raiuda puid ja põõsaid, nop- pida peenralt lilli jms);

9.4. lõhkuda või kahjustada vara (joo- nistada ja sodida hoonetele ja rajatistele, taradele, pinkidele jms);

9.5. hoida toiduaineid ning muid ese- meid akende ja rõude väliskülgedel;

9.6. klõppida rõudel ja aknast pöran- davaipu, visata välja tolm- ja olmejäät- meid, hoida seal esemeid, mis ulatuvad väljapoole või kõrgemale rõdu piirdest, kuivatada pesu rõdu piirdest kõrgemal või selleks mitteetteantud kohtades (üldkasu- tataval haljasalal puude vahel jms);

9.7. hoida küttepuid, ehitusmaterjale jms väljaspool krundi piire;

9.8. kasutada üldkasutatavaid maa-ala- sid kütte-, ehitus- või muu mater- jali hoidmiseks ilma vallavalitsuse loata;

9.9. põletada toksilisi ja teisi mürgi- seid aineid sisaldavat prahti ning kulu. Lõkke tegemine on lubatud kõiki tuleohu- tuse nõudeid järgides ja juhul, kui see ei häiri kaaskodanikke;

9.10. kasutada soola või soolaliiva li- bedusevastases tõrjes kõnniteedel;

9.11. lumetõrje käigus loopida lund sõiduteele;

9.12. mätta jäätmeid pinnasesse, välja arvatud kompostimine;

9.13. visata prügi konteineritesse vede- laid jäätmeid, tuleohulikke aineid toksilisi aineid, samuti asju, mis ulatuvad prügi- konteinerist välja või takistavad nende tüh- jendamist;

9.14. valada kütte- ja määrdeõlisid, tok- silisi või teisi kahjulikke aineid kanalisat- siooni, veekogudesse või maapinnale;

9.15. teha õli- ja määrdeainete vahetust selleks mitteetteantud kohtades. Pesta sõidukeid veekogudes ja veekogude lähe- dal.

10. Ehitus-, remondi- ja kaevetööde te- gija on kohustatud:

10.1. vältima objektilt pori ja prahi sattumist sõidu- ja kõnniteele ja naaber- kinnistule;

10.2. hoidma korras objekti juurdepää- suteid;

10.3. rajama või hoidma korras piirde- aia või muu tõkke;

10.4. pärast töö lõpetamist ja enne ob- jekti ekspluatatsiooni andmist heakorra- tama selle ümbruse.

11. Tehnovõrgu omanik on kohustatud:

11.1. hoidma korras temale kuuluva teh- novõrgu;

11.2. hoidma tehnovõrgu seisundis, mis tagab liiklusohutuse ja teekatte korrasole- ku tehnovõrgu kohal, kusjuures kaevupea peab olema teekattega ühes tasapinnas.

III. KALMISTUD

12. Kalmistute kasutamist ja korrashoi- du korraldab Väike-Maarja vallavalitsuse poolt määratud haldaja.

13. Väike-Maarja valla avalikud kalmis- tud on:

13.1. Väike-Maarja Vana kalmistu;

13.2. Väike-Maarja Uus kalmistu;

13.3. Avispea kalmistu.

14. Kalmistu peavarava juures peab ole- ma haldaja poolt paigaldatud teadetah- vel, millel on kalmistu plaan ja kalmistu kasutamise eeskiri.

15. Kalmistu kohta peab haldaja all- järgnevat dokumentatsiooni:

15.1. kalmistu plaan, millele on peale kantud ja nummerdatud matmist kvara- tid, read, hauaplatsid, hooned ja rajatised;

15.2. hauaregister;

15.3. matmist register;

15.4. hauaplatside kasutajate register.

16. Kalmistu kohta peetav dokumentat- sioon tuleb säilitada alaliselt.

17. Kalmistu haldaja peab tagama:

17.1. võimaluse matmisteks vajalike tööde ja toimingute tegemise;

17.2. heakorra kalmistu üldkasutataval maa- alal;

17.3. hauaplatside hooldamiseks vaja-liku inventari kasutamise võimaluse;

17.4. kalmistupühade läbiviimise pai- ga;

17.5. veevõtukohta olemasolu.

18. Kalmistu haldaja osutab järgmisi teenuseid:

18.1. inventari laenutamine;

18.2. hauaplatside ja haudade korras- hoid.

19. Kalmistul osutatavate teenuste hin- nad kehtestab vallavalitsus.

20. Kalmistu ja hauaplatside korrashoi- du jälgib kalmistumeister, kelle õigused ja kohustused on määratud kindlaks ametiju- hendiga.

Hauaplatside eraldamise tingimused ja kord

21. Matmistalade eraldamine toimub hauaplatsi kasutamise lepingu sõlmimi- sega selleks soovi avaldanud isiku ja kal- mistu haldaja vahel. Leping sõlmitakse tähtajalisena kahekümne viieks aastaks.

Lepingu tähtaja lõppemisel on hauaplatsi kasutajal või tema pärijatel õigus sõlmida haldajaga uus leping. Hauaplats, mille kasutamise lepingut ei ole tähtaja lõppemi- sest ühe aasta jooksul pikendatud, eralda- takse uuele kasutajale.

22. Hauaplatsi kasutajal on õigus le- pingu ennetähtaegselt lõpetada, teatades sel- lest kirjalikult kalmistu haldajale.

23. Hauaplatsile matmine toimub sur- matunnistuse alusel. Kalmistu haldaja matmisloata on hauakaevamine ja matmi- ne keelatud.

24. Iga matmise registreerib kalmistu- meister matmist registreeris, kus näidatakse

se surnu ees- ja perekonnanimi, vanus, sün- niaeg, viimane elukoht, surmaaeg ning sur- matunnistuse number.

25. Ühe matmispaiga mõõtmed on 1,25 x 2,5 m ja selle moodab välja kal- mistumeister.

26. Varem kasutusel olnud ja pealemaa- tavaid hauaplatsi eraldatakse uuteks platsideks endistes piirides.

27. Matmist aeg tuleb kooskõlastada kalmistumeistriga. Matmine registreeritakse kalmistumeistri juures vähemalt üks ööpäev ette. Üldjuhul ei korraldata matu- seid riiklikel pühadel.

28. Kalmistu haldajal on õigus haua- platsi leping lõpetada, kui hauaplats on jäetud hooldamata (rohitunud, risustunud, haatatud, pingid ja teised ehitised näi- tavad ilmseid kõdunemise tunneme- rke). Kalmistumeister tähistab sellise haua- platsi hoiatustähisega ja informeerib sellest kasutajat. Kui järgneva ühe aasta jooksul hauaplatsi ei korrastata, lõpetatakse selle platsi kasutamise õigus.

29. Haua kaevamise korraldab matja.

30. Matja võib kirstuga või tuhatstatult urniga. Kirstuga matmist varem kasu- tama pinnasesse peab haju sügavus olema kaks meetrit ja urniga matmist üks meetrit. Pealematmist peab varasem matus jääma puutumata ja haju sügavus peab olema minimaalselt 1,5 m.

31. Pealematmine võib toimuda üldju- hul 50 aasta möödumisel.

32. Matustalituse kalmistul, hauakaa- pa kujundamise ja hauaplatsi korras- tamise pärast matust korraldab matja.

33. Matmist takistavate hauakivide ja muude haurajaliste ajutine kõrvaldamine peab olema minimaalselt 1,5 m.

34. Iga haud tuleb tähistada risti, haua- plaadi või hauasambaga, millel peab ole- ma surnu ees- ja perekonnanimi ning sün- ni- ja surmaaeg.

35. Hauatähised, -rajatised ja haljastus peavad asuma hauaplatsi piires.

36. Hauaplatsi kasutaja on kohustatud korras- tama haua ja neid tähistavaid kalmumärke, samuti neid üm- britsevaid teid või volitama selleks teisi isikuid.

37. Suuri puid ja põõsaid (kõrgus kolm meetrit ja enam) ei tohi platsile istutada ega platsilt eemaldada ilma kalmistu hal- dajaga kooskõlastamata.

38. Kalmistu haldajal on õigus eemal- dada või määrata eemaldamisele kalmistu ilmet häirivad aiad, puud ja põõsad.

39. Omasteta surnud maetakse selleks eraldatud maa- alale valla kulu ja platsid hoitakse korras valla poolt.

40. Kalmistute sisekord

40.1. rikkuda ja rüüstata hauaplatsi ning üldkasutatavat territooriumi;

40.2. oma tegevusega rikkuda kalmistu rahu;

40.3. kasutada mootorsõidukit ilma kalmistu haldaja loata;

40.4. laiendada omavoliiselt haua- platse;

40.5. prügi mahapanek selleks mitteet- teantud kohtadesse;

41. Käesoleva eeskirja rikkumise eest on sätestatud vastutus kohaliku omavalit- suse korralduse seaduse § 66².

42. Eeskirja rikkumisega seotud väärtu- gode kohtuvälisteks menetlejaks on valla- valitsus ja politseiprefektuur.

Maareformi seaduse muudatustest seoses vabade põllumajandus- ja metsamaadega (1)

Alates 1. jaanuarist 2003. a jõustunud maareformi seaduse muudatustega lõpetati vabade põllumajandus- ja metsamaade erastamine senisel viisil (maareformi seaduse paragrahvid 23¹ ja 23² tunnistati kehtetuks). Juhul kui kohaliku omavalitsuse volikogu on erastajate nimekirja kinnitanud enne 01. jaanuari 2003. a viiakse erastamine lõpule senisel kujul.

Alates 2003. a jaanuarist reguleerivad vaba põllumajandusmaa kasutusvaldusesse andmist ning kasutamist maareformi seaduse paragrahvid 23³ ja 34.

Vaba põllumajandusmaa kasutusvaldusesse andmise protseduur on peaaegu sama, mis seni kehtis vabade põllumaade erastamisel. Vallavalitsus peab selgitama välja kasutusvaldusesse antavad vabad maatükid, koostama nende kohta plaanid ning registreerimislehe ja esitama need maavanemale väljapanekuks loa saamiseks. Kasutusvaldusesse antavate vabade põllumajandusmaade plaanid ja maatükide registreerimise lehe avalik väljapanek toimub pärast maavanemalt loa saamist.

Vaba põllumajandusmaa kasutusvaldusse taotlemise õigus on äriregistrisse kantud füüsilisest isikust ettevõtjal (FIE), kes tegeleb põllumajandusliku tootmisega maa asukohajärgse kohaliku omavalitsuse haldusterritooriumil, äriregistrisse kantud eraõiguslikul juriidilisel isikul, kelle põhiliseks tegevusalaks on põllumajanduslik tootmine maa asu-

kohajärgse kohaliku omavalitsuse haldusterritooriumil ning lisaks täiendusena on antud õigus maad taotleda isikutele, kes kasutavad maad naabervallas, kui nende maaomand piirneb kasutusvaldusse antava maaga. See tähendab, et naabervallast saab maad taotleda ainult piirneva maa omanik, mitte aga muul alusel põllumaa kasutaja.

Põllumajandusliku tootmisega tegeleja mõiste ei ole muutunud. Tootjaks loetakse isikut, kes saab tulu omatoodetud põllumajandusloodust või nendest valmistatud toodete müügist ning omab tootmiseks vajalikku maad või põllumajandusmaa kasutamise õigust.

Põllumajandusmaa kasutamise õigusena käsitletakse põllumajandusmaa tegelikku kasutamist õiguslikul alusel, s.t kas maaomanikuna või rentnikuna, aga ka ajutise kasutajana jne.

Maa taotlemiseks tuleb esitada omavalitsusele avaldus maa suuruse ja maatüki numbriga nimetamisega.

Kui nimetatud isikut tegelevad põllumajandusliku tootmisega mitme kohaliku omavalitsuse haldusterritooriumil, on neil õigus esitada vaba põllumajandusmaa kasutusvaldusse saamiseks avaldusi mitmele taotletava maa asukohajärgsele vallavalitsusele.

Avaldusi võib esitada ühe kuu jooksul pärast plaanide avaliku väljapaneku perioodi lõppu. Avalduse võib saata ka tähtsitud kirjuna. Vallavalitsus on kohustatud esitatud aval-

dused registreerima.

Vallavalitsus koostab vaba põllumajandusmaa kasutusvaldusse taotlejate nimekirja.

Nimekirja pannakse välja omavalitsuses avalikuks tutvumiseks. Enne vaba põllumajandusmaa kasutusvaldusse saajate nimekirja kinnitamist on vallavolikogul õigus nõuda taotlejalt põllumajandusliku tootmisega tegelemist tõendavaid dokumente.

Dokumentide loetelu on jäetud lahtiseks, mis ei välista ka nõudmist esitada tuludeklaratsioon.

Kaebusi võib huvitatud isik esitada kümne päeva jooksul, arvates nimekirja avalikustamise kuupäevast. Vallavolikogu lahendab huvitatud isikute kaebused, kinnitab nimekirja ja esitab selle maavanemale. Vallavolikogu poolt kinnitatavasse nimekirja ei kanta isikuid, kes ei vasta seaduses sätestatud nõuetele.

Ühele isikule kasutusvaldusse antava põllumaa maksimaalsuurus on kuni 250 ha. Maa koosseisu võib maakorraldusnõuetest tulenevalt kuuluda kokku kuni 15 ha metsamaad. Kui ühte maatükki soovib kasutusvaldusse saada mitu isikut ja nad omavahel kohaliku omavalitsuse määratud tähtjaks kokku ei lepi, otustab maa kasutusvaldusse andmise maavanem vallavolikogu ettepanekul.

Oluliselt on muudetud eelistuste tegemise aluseid. Seni sai eelistuse anda isikule, kes alates maareformi seaduse jõustumisest on kauem tegelema põllumajandusliku tootmisega. Alates 1. jaanuarist 2003 on volikogul maad kasutusvaldusse andes õigus eelistada taotlejat, kelle põllumajanduslik tootmine on jätkuvalt ja kes tegelikult kasutab sama maatükki õiguslikul alusel või kelle maaomandiga taotlevat maatükk piirneb või füüsilisest isikust ettevõtjal. Kui maavanem ei nõustu vallavolikogu ettepanekuga või leiab, et kohaliku omavalitsuse otsus ei ole õiguspärane, saadab ta ettepaneku volikogule tagasi uueks arutamiseks.

Isikul, kes sai maa kasutusvaldusse, ei ole õigust anda seda maad rendile ega teisele isikule kasutamiseks. Kui põllumaa kasutamisel rikutakse head põllumajandustava, on maavanemal õigus kasutusvalduse leping lõpetada ja nõuda vajaduse korral sisse tekitatud kahju.

Seoses vabade põllumaade edasise kasutusvaldusesse andmisega alates 1. jaanuarist 2003. a muudeti ka kasutusvalduse seadmise aluseks oleva maareformi seaduse § 34¹ sätteid.

Kasutusvalduse seadmist korraldab maavanem Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras. Selleks tuleb maa jätta riigi omandisse. Seadus lubab riigi omandisse jäetud maa kinnistusraamatusse kandmise avaldusega samaaegselt esitada lihtkirjalikus vormis sõlmitud asjaõiguslepingu

kasutusvalduse seadmiseks. Kasutusvalduse seadmise lepingu sõlmib maavanem. Maa kasutusvaldusesse andmisega seotud kulud kannab kasutusvaldaja.

Jätkuvalt on võimalik kasutusvalduse seadmine nende isikute kasuks, kellele anti maa kasutada Eesti NSV taluseaduse alusel ning kes ei soovi maad omandada. Taluseaduse alusel võidi anda kasutada ka muid maid peale põllumaade. Seega kasutusvaldust talumaale saab seada sõltumata maakasutuse sihtotstarbest.

Vabade põllumaade kasutusvaldusse seatakse kuni 15 aastaks. Selle tähtaja möödumisel on kasutusvaldajal õigus taotleda lepingu pikendamist veel kuni 15 aastaks. Isik, kelle kasuks kasutusvaldus on seadud, peab tasuma esimesel viiel aastal ainult maamaksu. Kasutusvalduse tasu maksmine algab viie aasta möödumisel kasutusvalduse lepingu jõustumisest. Kasutusvalduse tasu võib üle vaadata iga viie aasta järel. Kasutusvalduse tasu määramise aluseks on põllumajandusmaa rendi ja kasutusvalduse kohalik keskmine tasu.

Seadus annab isikule, kelle kasuks on kasutusvaldus seadud, õiguse taotleda maa väljaostmist. Väljaostmise õigus tekib kümne aasta pärast arvates kasutusvalduse seadmisest. Kuna kasutusvaldus piiratud asjaõigusena tekib kinnistusraamatusse kandmisega, tuleb tähtaja arvutamisel aluseks võtta kinnistusraamatu kande kuupäev. Maa väljaostul on maa müügihinnaks kehtiv maksustamishind ja ostjal on õigus tasumisel kasutada järelmaksu vastavalt maareformi seadusele.

Kasutusvaldaja surma korral võib tema asemele kasutusvalduse seadmise lepingusse astuda kasutusvaldajaga koos elanud abikaasa. Kui kasutusvaldajal ei olnud temaga koos elanud abikaasat või kui abikaasa ei soovi kasutusvalduse seadmise lepingusse astuda, on kasutusvalduse seadmise lepingusse astumise õigus ühel pärijal vastavalt pärijatevahelisele kokkuleppele. Seega on antud võimalus kasutusvalduse jätkamiseks. Abikaasa või teised pärijad võivad seda õigust kasutada, kuid see ei ole kohustuslik.

Diana SEEPTEP

TÄHELEPANU!

Seoses sellega, et õhtune Tartu – Tallinn rong hakkas peatuma iga päev kell 19.35 Kilti jaamas, on bussiliinides alates 26.05.03 alljärgnevad muudatused:

1. lõpetati liini nr. 59 pühapäeviti käigusolev osa Väike-Maarja – Kilti – Väike-Maarja – Tamsalu – Väike-Maarja (17.25....18.42)

2. Muudeti liini nr. 59 esmaspäevast reedeni väljuva liini osa igapäevaseks Väike-Maarja – Kilti – Väike-Maarja ajagraafikuga:

	Vana	Uus
Väike-Maarja	18.25	19.10
Kaarma teerist	18.28	19.13
Ebavere	18.30	19.16
Vao	18.35	19.21
Vao teerist		19.24
Kilti	18.40	19.30
Kilti		19.45
Vao teerist		19.48
Vao		19.53
Ebavere	18.43	19.58
Kaarma teerist	18.45	20.01
Väike-Maarja	18.50	20.05

Samuti hakkas peatuma Kilti jaamas hommikune Tallinn – Tartu rong kell 8.24

Väike-Maarja inimesed saavad selle rongiga Tartusse kui sõidavad Tamsalu jaama E-R kell 7.35 ja Tallinnast tulijad Tamsalu jaamast Väike-Maarjasse E – L kell 8.25

Haldusreform ja avalik arvamus



Minister Jaan Õunapuu
ettekannet kohalike lehtede
õppepäeval
Tallinn, 30. mai 2003

Regionaalhalduse termin on võrdapärane ja seetõttu jääb ka teema ise inimestele tihti arusaamatuks. Lihtsalt öeldes on regionaalhaldus küsimus sellest, kui lähedale riik inimesele omavalitsuste ja oma teiste esinduste kaudu tuleb, kuidas inimene riigi teenused kätte saab ja millise elukeskkonna riik oma kodanikele tagab.

Eesti riigi regionaalpoliitika ei võimalda täna võrdset elukvaliteeti igal pool üle Eesti. Tänapäeval pealinnakeskne riik ei ole kõigile Eestimaa inimestele võrdselt lähedal. Rahul ei saa olla olukorraga, et ainult tallinlane ja tartlane saavad kõik riigiga ettetulevad asjaajamised ilma pikema sõi-

duta korda ajada.

Töö ja põhihariduse saamine, vanurite hooldus ning riigi teenuste kättesaadavus ja kvaliteet peab olema võrdne ükskõik millises Eestimaa punktis elavale inimesele ja see on regionaalpoliitika eesmärk, mida mina tahan Eesti riigi heaks teha.

Regionaalhalduse ümberkorraldamise eesmärk on inimestele riigi pakutavate teenuste võrdne kättesaadavus igal pool üle Eesti. Ümberkorraldus peab tagama võrdse arengutingimused kõigile piirkondadele: et inimestel oleks tööd, lapsed saaksid hariduse ja vanurid hoolduse.

Mis paremaks muutuks?

Ligi kahe kuu jooksul poliitikute, teadlaste ja enamiku Eesti omavalitsusjuhtidega kohtudes on ainult kinnistunud minu arusaam, et Eesti regionaalhaldus vajab kindlasti ümberkorraldamist. Niinimetatud hiiliva haldusreformi käigus on ministriümid ja ametkonnad jaotanud oma esindusi stiihiliselt üle Eesti. Selle tulemusel ei ole praeguseks kujunenud olukorraga rahul kodanikud – näiteks hiidlased peavad oma asju käima ajamas viies maakonnakeskuses –, ametnikud ega ka kohalike omavalitsuste ja maavalitsuste juhid.

Kavandatava ümberkorraldusega peavad riigi teenused inimesele kindlasti lähemale jõudma. See tähendab seda, et mõne dokumendi saamiseks või ametiasutusega suhtlemiseks ei peaks enam erinevatesse linnadesse sõitma. Lahenduseks on igasse valda vallavalitsusele lisaks teeninduspunktide loomine. Ühe teeninduspunkti kaudu saaks suhelda kõigi ametiasutustega: alates Haigekassast, lõpetades Autoregistrikeskusega.

Peale selle annaks selgus Eesti regionaalhalduse tuleviku osas sel-

guse ka inimestele piirkonna arengu suhtes ja omavalitsusele stabiilsed rahastamispõhimõtted.

Eesti regionaalpoliitika tähtsaim muutus pärast Euroopa Liiduga liitumist on võimalus taotleda raha Euroopa Liidu tõukefondidest ja neid vahendeid võimalikult efektiivselt kasutada. Omavalitsuste tänane haldussuutlikkus ja võime omafinantseeringusse panustada seab kahtluse alla omavalitsuste reaalse võimaluse Euroopa Liidu tõukefondide raha kätte saada. Investeeringute maapiirkondadesse toomise ja Eesti regioonide tasakaalustatud arengu ainsa võimalusena näen mina detsentraliseerimist ja regionaalse juhtimise tugevdamist.

Avalik arvamus

Avalik arvamus on regionaalhalduse korramise suhtes olnud seni ühelt poolt ootusrikas, teisalt mõnevõrra skeptiline. Ootust muutuste suhtes tingib rahulolematu praeguse olukorraga. Ettevaatlikuks teeb nii ajakirjanikke, omavalitsusjuhte kui ka tavalisi inimesi mõne aasta tagune haldusterritoriaalne reform, mille ettevalmistamise käigus joonistati ja tutvustati avalikkusele mitmeid Eesti kaarte erineva arvu omavalitsusüksustega, kusjuures sisulised küsimused – omavalitsuste tulubaas, piirkondade arendamine, nendesse investeeringute suunamine ja inimeste rahulolu riigi teenustega – jäid arutlusest kõrvale.

Haldusterritoriaalse reformi hea illustreeritavus tegi kava kõigile inimestele hästi arusaadavaks. Regionaalhaldusele omane komplitseeritus ja arusaamiseks vajalik teemasse süüvimine teevad kogu valdkonna tavaliste inimeste ja tihti ka poliitikute jaoks raskesti mõistetavaks. Regionaalhalduse põhimõttest arusa-

mist lihtsustab see, kui mees pida, et riik peab kõik inimestele pakutavad teenused neile võimalikult lähedal hõlpsalt kättesaadavaks tegema, kõigil Eestimaa inimestel on võrdsed õigused riigi teenustele ja kvaliteetsele elukeskkonnale ja pealinnast kaugemad piirkonnad ei tohi jääda.

Haldusterritoriaalse reformi katse läbikukkumisel olid poliitilised põhjused, kuid avalikkuses tekitas reformile vastuseisu idee omavalitsuste vägivaldsest liitmisest ja mõne maakonna võimalikust kadumisest Eesti kaardilt. Inimesed olid mures töökohtade kadumise ja ebaselge tuleviku pärast.

Praegu ettevalmistatava muudatusega regionaalhalduses ei ole kavas omavalitsuste sundliitmist, sest seda ei näe ette koalitsioonilepe. Samuti ei näe üski võimalik arengusuund ette maakondade kaotamist, küll aga võib mõne variandi puhul mitu maakonda moodustada ühte toimepiirkonda ehk lääni. Ametnike arv suure töökohtade kadumise, mis vabatahtlikult naaberomavalitsusega ühinevad, luuakse kindlasti juurde teeninduspunkte, kuhu vajatakse pädevaid klienditeenindajaid.

Igasugused muudatused peaksid inimestele olema korralduslikult küllalt märkamatuks, kuid tuntavad teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi paranemise kaudu ning pikemas perspektiivis peaks olema tuntav ka elukeskkonna paranemine.

Regionaalhalduse neli väljapakutud suunda on kättesaadavad sise-ministeeriumi koduleheküljelt <http://www.sisemin.gov.ee/> haldusreformi jaotuse all.

Veidi pidulikkust maikuusse



Väike-Maarja Naiselts tähistas 24. mail 2003. aastal kohalikus raamatukogus oma kümndat aastapäeva.

Saalis oli umbes 40 seltsi liiget ja külalist. Sissejuhatavad sõnad lausutas seltsi juhataja liige Helle Moisa.

Ettekandega "Milleks meile naiselts?" eines Väike-Maarja Naiseltsi asutajaliige Tiina Vaiksalu, kes andis lühilühivaate Eesti naisliikumise ajaloost, tegi kokkuvõtte seltsi kümneaastasest tööst ning visandas tulevikuplaane.

Seltsiliikumine on võimalik vaid

kodanikuühiskonnas ja eeldab demokraatlikku tööstiili. Väike-Maarja Naiseltsi põhilised tegevussuunad on seotud enesetäiendamise, kohaliku kultuuri elavdamisega ning sotsiaalsfääriga. Esineja leidis, et naistega üritusi korraldades võib kindel olla, et kõik laabub.

Sõnavõtuga "Võrdsus ja võrdlemine" astus üles USAst pärit väliseestlanna Ilvi Jõe-Cannon, kes praegu elab Tallinnas ning töötab Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskuse tegevdirektorina. Võluv daam kõneles oma elusaatusest, arutles naiselikkuse ja mehelikkuse üle, intrigeeris veidi ka seltsi õnnitlema tulnud mehi.

Ilvi Jõe-Cannon leidis, et eestlased on liiga kannatlikud ega pole oma

õigustega kursis. Enne EL astumist oleks meile kindlasti vaja võrdõigussuhteid seadust, et võrdsustada naiste ja meeste palgal jne.

Eestis elamise kogemusele tuginedes leidis ta, et USA ja Eesti võrdõigussuhtes on kaks ise asja. Riikide erinevus olevat võrdlemiseks liiga suur.

Muusikalist elamust pakkusid Kristiina Jürna (kitarr), Piret Libene (Popp-Tipp-Täpil naiseltsi auhinna võitja), Madli Allsoo ja Gerda Noorlind (klarnet). Publikul oli võimalus tutvuda seltsi kroonikaraamatu ja fotoalbumiga.

Õnnitlejaid oli üle maakonna, tervitussõnad lausutas ka seltsi kauaaegne toetaja proua Elsbeth von der Weppen Saksamaalt.

Vallavanem Olev Liblikmann ja volikogu esimees Indrek Kesküla olid meeldivalt üllatunud, et seltsil on seljataga nii palju ettevõtmisi ning rõõmustasid, et tegemist pole võitleva hoiakuga naisõiguslastega. Vestlusringi ajal pakutavat vahuveini valasid nimetatud härrad igatahes dženitelmenliku püüdlikkusega!

Aastapäeva õnnestumisele aitasid kaasa paljud seltsi liikmed (Signe Jürna, Riina Lukmann, Helle Moisa, Maret Terav, Eve Tiigimäe, Virve Tuulik, Toini Õunpuu jt).

Rõõm ühistegevusest oli tõepoolest tuntav ja üritus pidulik.

Väike-Maarja Naiseltsi juhataja nimel

Kadi PRANTS

PANDIVERE PÄEVADEST

Tänavuste Pandivere päevade moto MEIE KANDI MÕISAD ON KILLUKE VIRUMAA MÕISA-KULTUURIST avanes "Ordumeistri" lavastuse, võtmemõistatuse ja külakonverentside kaudu. Päevade mõisateemalise sisu tingis eeskätt käsil olev üle-eestilise mõisakoolide ühenduse loomine, millega ka meie Kiltsi lossi ja kooli kaudu tihedalt seotud oleme.

Külakonverentsid said alguse kahe aasta eest. Eesmärgiks on viia Pandivere päevad Väike-Maarjast välja ja tutvuda koos vallajuhtidega, kuidas valla erinevates külates elatakse. Senini on need toimunud Triigi ja Nõmme ning Pandivere ja Raiгу külates. Seekord valis Pandivere päevade korraldustoimkond külakonverentside läbiviimiseks just need külad, kus varasematel aegadel ka mõisad on olnud – Koonu ja Vao.

Koonu külakonverentsile endise mõisapargi servale kogunes 27. mai õhtul tublisti üle poole küla elanikkonnast. Tuldi, et üksteisega kokku saada, nautida ilusat päikesepaistelist kevadõhtut, kuulata, mida vallajuhtidel öelda ja püüda üheskoos mõtiskleda selle üle, kas ja mil moel külaelu ka edaspidi võimalik on. Muuseumi juhataja Reeli Freientali ülevaatele küla ja mõisa ajaloo ning valla maakorraldusosakonna juhataja Diana Seeperti maareformi seisututvustusele pakkusid huvitavat lisa mõisa praeguse omaniku Alar Streimanni meenutused. Toreda esinemisega aitasid meeleolu luua Härmälõnga laulu- ja tantsurühmad.

Vao külakonverents 29. mai õhtul algas Vao torni esisel Jakob Liivi (Ene-Riina Ruubeli kohandustega) kurbliku näitemängu "ORDUMEISTER" lavastusega, mis viis vaatajad

15. sajandisse. Näitemäng tõi Vao-se palju huvilisi. Ilm oli ilus ja eten-dusest osasaajaid tõesti palju, oli lähedalt ja rohkesti kaugemaltki tul-nuid. Tornlinnus ja selle ümbrus moodustas sobiva tausta ning näite-seltskond Heli-Liivia Kombi juhen-damisel mängis näidendi sisu hästi ja tõepäraselt lahti. "ORDUMEIS-TER" pakkus publikule tõeliselt to-reda elamuse. Aitäh esinejatele, Teie pingutused kandsid vilja! Palju tänu Heli-Liivia Kombile, kes on nüüd juba kahel aastal lavastanud kohal-likku ainet. Meenutame siinkohal ka eelmisel Pandivere päeval suure me-nuga läinud Ellu Moisa – Ene-Riina Ruubeli Jakob Liivi mälestuste põh-jal koostatud "Pildikesi parnassiaeg-sest Väike-Maarjast". Meil on rik-kalik kohalik kultuuripagas ja kes siis ikka, kui mitte meie ise seda aeg-ajalt ei meenuta ja kunagise parnassi elu-jõust hinge kosutust ei saa.

Sisukale ettekandele mõisa ja küla ajaloo, mis tugines Janis Tobrelutsu koduloo-uuringutele, lisas oma mä-lestuste põhjal huvitavaid seiku ku-nagise mõisateenija Liisa Arusoo tü-tar Liina Väizanen. Küla tänase elu ja olemise üle avaldasid kohati mu-relikkegi mõtteid Enn Nugis ja Jo-hannes Ehastu. Vallajuhtidelt päriti selgitusi mitmetele südant vaevava-tele küsimustele. Kena vaheldust tõ-seisevõitu arutelule töid Kiltsi laulu-ja tantsumemmed.

Külakonverentside teine eesmärk on püüda külaelu natuke ergutada ja külarahvas omakülaltnnet süvendada. Lääne-Virumaal on viimastel aastatel külaliikumine tuntavalt hoogus-tunud, paljudes külates on valitud külavanemad ja ühiselt on läbi vii-dud mitmeid projekte. Vahest aita-vad Pandivere päevade külakonve-

rentsid kaasa tegusate külavanemate leidmisele meiegi vallas. Praegu on meil ainuke külavanemaga küla Avispea. Senini oli seal külavane-maks Hallan Muusikus, sellest ke-vadest aga Jaak Läänemets.

30. mai õhtul võis Väike-Maarja kirkus kuulata inglise koorimuusika klassikat. Esinemas oli Beckenhami koguduse ansambel Nigel Groome'i juhatusel.

Pandivere päevade põhipäev, 31. mai algas pasunakoori äratusmängu-de järel meeleoluka pidupäevavon-gkäiguga. Jakob Liivi pargis ütles ava-sõnad volikogu esimees Indrek Kesküla. Seejärel suunduti peoplat-sile, kus laadamelu oli kestnud juba varajastest hommikutundidest peale.

Istetegevuslaste esinemised olid sel aastal koondatud kolme suurde kont-serti. Pidupäevalised said osa rahva-riiete särast ja heast tantsust – nii rah-va- kui showtantsust, puhkpillimuu-sikast, laululastest ja kooride esine-misest.

Teine kontsert algas dirigentide efektse kohaleõidutamise ja neile aupärgade kaelapanekuga. Selle kontserdiga tähistati 130 aasta möö-dumist ühislaulmise algusest Väike-Maarjas.

Huviga kuulati muusikakooli õpi-lastehõvikukontserte, mis löid meeldiva tausta naisseltsi hõvikule rahvamaja jalutussaalis.

Päeva sisustasid veel batuut ja karussell, laste asfaldijoonistuste võistlus, spordivõistlused, kuduõle-konkurss. Sai lasta näomaalinguid teha ning Roosna-Allikult olid ko-hale tulnud ratsahobune ja poni. Päe-va juhtisid Dajan Ahmet ja Erki Aule.

Tänavuste Pandivere päevade kande võtme – seotus mõisate ja mõisakoolidega oli ka Irene Kaldma

koostatud võtmemõistatuse teemaks. Lahendusi tuli selgi korral rohkesti ning loomiselle läinud auhinnad olid endiselt toekad: kott suhkrut (AS Vao Agro), laadalt soetatud maitse-kas köögiriis (AS Diner), pikniku-korv (Ammemäe pood) ja 250 kroo-ni eest kaup ühest ASI Pandivere Ehitus kauplusest. Peaaühind oli sel korral tihedalt päevade teemaga seotud: Ants Heina koostatud mahukas raamat "EESTI MÕISAARHITEK-TUUR historisismist juugendini", kus rohkesti juttu ka meie kandi mõi-satest ja mille väljaloosimisel naeratas õnn Ellen Tambile. Palju tänu ees-pool nimetatud firmadele, kes igal aastal on võtmemõistatuse auhinda-de eest hea seisnud.

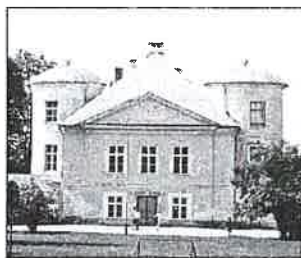
Päev kulmineerus rahvamaja saa-lis Virve Osila näitemänguga "Kon-na kosjad", mille kandis ette pere-klubi näiteseltskond (lavastaja Mare Taar). Lustakas lugu naerutas publi-kut ja pani Pandivere päevale meele-oluka punkti. Õhtul koguneti aga taas rahvamajja, tantsuõhtule ansambliga Hea Story.

Tänavustel Pandivere päevadel osalesid ka külalised meie sõprus-vallast Sonkajärvelt, kellega pidupäe-vaürituste vahel jõuti edasisi koos-tööplaanide arutada. Lähiaja suurimaks ühissetevõtmiseks on turismialane Phare-projekt, millesse on kaasatud ka mitmed meie naabervallad.

16. Pandivere päevad on ajalukku läinud. Aitäh kõigile asjaosalistele, tänu kellele need päevad teoks said ja korda läksid. Tuleval aastal kan-navad meie kodukandipäevad 17. jär-jekorranumbrit.

Kõigile kena ja päikeselist suve soovides

Ilve TOBRELUTS



KILTSI LOSSI

on võimalik külastada
E, T 08.00 - 13.00
K, N, R 08.00 - 18.00
L, P 11.00 - 19.00
(muul ajal ettetellimisel).

Pääsmed

- täiskasvanud - 10.-
- õpilased - 5.-
- perepilet (2 täiskasvanut + lapsed) - 15.-
- grupp - kokkuleppel

Turiste teenindatakse eesti, inglise ja vene keeles, ettetellimisel võimalik ka soome-, rootsi- ja norra keelne giiditeenus.

Näitused

- Krusensterni ümbermaailmareisi gravüürid
- Endel Grensmanni aerofotod

Telefon/faks 53 411
E-post: kiltsipk@v-maarja.ee

Vao tornlinnus-muuseum



on külastajatele
avatud kuni
augustikuu lõpuni
kolmapäevast
pühapäevani
kell 11-18

Teistel päevadel ja
kellaaegadel saab
tornlinnust külastada
eelneval kokkuleppel
Väike-Maarja
Muuseumiga
telefonil 61 625.

Pääsmed

- täiskasvanutele 10 krooni,
- õpilastele 3 krooni.

Külaskäigust Sirdali kommununi

Maikuu keskel oli Väike-Maarja valla 4-liikmeline esindus (volikogu esimees, vallavanem, abivallavanem ning kultuuri- ja spordiosakonna juhataja) külaskäigul sõprusvallas Norras - Sirdali kommunis.

Sõprussuhted Sirdali kommunini ja Väike-Maarja valla vahel said alguse 10 aastat tagasi, 1993. a kevadel. Senine koostöö on olnud tihe ja see on ulatunud väga erinevatesse eluvaldkondadesse. Ühiselt on ette valmistatud ja läbi viidud mitmeid projekte, mille tulemuseks on Norra riigilt saadud tõhusat abi mitmete Väike-Maarja objektide renoveerimiseks ja ehitamiseks. Tihe koostöö on Väike-Maarja Gümnaasiumi ja Sinesse kooli vahel ning hariduse valdkonnas laiemaltki. Tõhusat abi on saadud invatimigimuste väljaehitamiseks Väike-Maarja Oppekeskuses. Väike-Maarja rahvatantsijail ja lauljail on olnud võimalusi Sirdalis esinemiseks ja ehk on järgnevatel Pandivere päevadele oodata külalisesinejaid Sirdalistki. Suusaklubi viis oma möödunud aastase suvelaagri Sirdalis läbi ja on loota



932 m kõrgusel teel Kvævenist Lysbotenisse. Kevadest talve jõudmiseks kulub vaid 15 minutit.

edasistki koostööd ning tõenäoliselt õpilaste vahetustki.

Tutvustime põhjalikult vallavalitsuse ruumide ja töökorraldusega, osalesime volikogu juhataja koosolekul ning külastasime mitmeid allasutusi: vanadekodu, kultuurimaja-sportikompleksi, raamatukogu, Sinesse kooli, muuseumi. Meid olid vastu võtnud ja seal oldud päevade jooksul saatmas vallavanem Svein Tore Åtland, volikogu esimees Torjus Kvæven,

Sirdali ja Väike-Maarja vaheliste suhete algataja ja senine oluline hoidja Olav Heggdal, tehnikaosakonna juhataja Steinar Ness, kultuuri- ja sotsiaalosakonna juhataja Karl Juhan, Sinesse kooli direktor Liv Undheim, muuseumi juhataja Steinar Tjomlid. Inimesed, kes meid vastu võtsid olid väga külalislahked ja andsid põhjalikke ülevaateid oma tegevustest ning vastasid meeleldi meie poolt esitatud küsimustele.

Arutelul edasiste ühiste ettevõtmiste üle oli märgata mõlemapoolset osavõtlikkust ja igakülgselt valmisolekut koostöö jätkamiseks.

Meie külaskäik langes kokku Norra rahvuspühaga, millega tähistatakse Põhiseaduse vastuvõtmist 17. mail 1814. aastal, mil Norra liit Taaniga purunes. Sellel päeval korraldatakse paljudes Norra külates rongkäike, mitmeid kultuuriüritusi ning lastele sportlikke mängu. Rahvuspühalt on paljud norralased riietatud rahvariietesse ning neid kannavad isegi väikesed lapsed.

Norra loodus on võrratult ilus: mäed, orud, fjordid, jõed, mägi-jõed, järved; inimesed lihtsad, sõbralikud ja lahked. Kui orgudes oli maikuu keskel kevad rohkem edenenud kui meil, Eestis, siis päris kõrgel mägedes kohtasime pooleteise meetri kõrgusi lumehangesid. Sõitsime neidki kitsaid ja käämulisi mägiteid pidi, mis talvel on liiklemiseks suletud, ja mis meie seal oleku ajal veel ametlikult avatud ei olnud.

Ilve TOBRELUITS

KULTUURIKALENDER

21. juunil kell 10.30 - Eesti VI ESIVÕISTLUSED NAISEKANDMISES

Esinevad ansambel Väikeste Lõõtspillide Ühing, Väike-Maarja Pasunakoor, tantsutüdrukud

21. juunil kell 21 - JAANIÕHTU Müürikul

tantsuks ansambel Omad Poisid

23. juunil kell 11.30 - Võidupüha tähistamine ausamba juures

16. juulil - Väike-Maarja piirkonna pensionäride ekskursioon Lõuna-Eestisse.

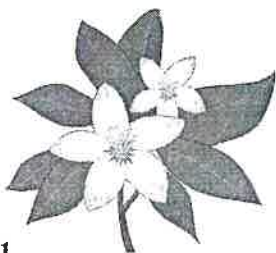
Registreerimine telefonil 61 259 (25. juunini).

16. augustil - Kilti piirkonna pensionäride suveekskursioon. Info ja registreerimine telefonil 77 280 (25. juunini).

Jälgige täiendavat reklaami!

*Helliseb nüüd suve magusam õits,
käib valnu peal rõõmsate kaja -
täis kuminat, rõõmu kordab hiis -
on valge õõ, meelitaja ...*

Ernst Enno



Laupäeval, 21. juunil kell 21

Müürikul

Väike-Maarja valla

JAANIÕHTU

ansambliga Omad Poisid

* kontsert

* erinevad jõukatsumised lastele ja täiskasvanutele



Buss sõidab järgmiselt:
kell 20.30 marsruudil Varangu-Pikevere-Raigu-Kilti-Vao teerist-Müüriku. Tagasi kell 01.30.

Pühapäeval,
22. juunil kell 20
toimub Uniküla koplis
Avispea küla

JAANIÕHTU

Muusikat teeb
ansambel Willy
Tartumaalt Rannust.

23. juunil kell 15

etendab Väike-Maarja
näiteseltskond

Simunas Katku allika juures

Avanduse valla päevadel

Jakob Liivi /

Ene-Riina Ruubeli

kurblikku näitemängu

15. sajandist

"ORDUMEISTER"

Lavastaja Heli-Liivia Komp.

EESTI VI ESIVÕISTLUSED NAISEKANDMISES

toimuvad Väike-Maarjas Müürikul
laupäeval, 21. juunil 2003. a

- 10.30 - Peugeot autode esitlus (kogu päeva)
- 11.15 - pasunakoor
- 11.30 - Väikeste Lõõtspillide Ühing alustab
- 12.00 - VÕISTKONDLIK NAISEKANDMINE FIRMADELE
- 12.30 - Väikeste Lõõtspillide Ühing jätkab
- 13.00 - ABIELUPAARIDE VÕISTLUS (klassikaline/kaksiratsa stiil) - UUS!!!
- 13.30 - härg grillitud!
- 13.45 - pasunakoor
- 14.00 - ESIVÕISTLUSED NAISEKANDMISES (vabastiil)
- 15.00 - Väikeste Lõõtspillide Ühing lõpetab
- 15.30 - AUTASUSTAMINE

Päeva sisustavad

- Peugeot autode esitlus
- ansambel Väikeste Lõõtspillide Ühing
- härgja grillimine - Säm
- Väike-Maarja Pasunakoor
- tantsutüdrukud
- näomaalingud
- ratsahobune, ponid

Päeva juhivad Lembitu Kuuse ja Samuel Golomb.

PEASPONSOR on AS KOMMEST AUTO.

SUURSPONSORID:

AS Fortum Termest, AS Flex Heat, AS Tartu Õlletehas, OÜ Oirt – ELMAR raadio, AS Sandman Grupp - +/- Elektroonika, AS Elme Messer Gaas, AS Hansatee Grupp, AS KTK Overall – Canon,

SPONSORID:

AS Antares, AS Rakvere Lihakombinaat, AS Kaarma KT, OÜ Müüriku Farmer, AS Tallinna Külmoone, ADDINOL Mineralöl PÜ, AS Hallik, Eesti Ühispank, AS Katus, AS Diner, AS Vao Agro, UÜ Ebavere Suurtalu, AS Pandivere Ehitus, OÜ Reinpaul, OÜ Väike-Maarja Auto, OÜ Siili Süsi, OÜ Clean Up, OÜ SF Pandivere, OÜ Viisit SV, OÜ Joosand, OÜ Pandivere Puit, Väike Palmiste FIE.

Võistlusi turvab AS Falck Ida-Eesti.

Võistlustele eelregistreeritakse 20+20 paari ja 10 võistkonda.

Võitjad sõidavad MMile Soome.

• NB! Naise kaal on piiratud 49 kg-ga. Kergematele lisaraskus!

• NB! Uus on võistlus ABIELUPAARIDELE – oma naise kandmine klassikalises(kaksiratsa) stiilis.

• Peaaühinnad paneb välja AS KOMMEST AUTO.

• Eriauhind huvitavaima kostüümiga paarile!

• Üllatusauhinnad publikule. Pääsmete vahel loositakse välja ka grillitud härga.

• Võistlustest valmib 20minutiline telesaade, mis on ETV ekraanil 24. juunil.

Pääsmed 15 krooni, õpilastele

10 krooni, kuni 7aastastele

tasuta, parkimispilet (sõiduauto kuni 5 reisijaga) 50 krooni.

Info ja registreerimine

telefonidel 032 95 750, 052 91

149 ja Väike-Maarja valla

koduleheküljel <http://www.v-maarja.ee>

Tulge ja osalege, nautige ekstreemspordi võlusi!



OOTAB 2003/04
ÕPPEAASTAL
NOORMEHI JA NEIDE
ÕPPI
JÄRGNEVATELE
ERIALADELE:

KESKHARIDUSE BAASIL

- MUUJA - õppeaeg 1 aasta
- ARVUTITEENINDUS - õppeaeg 2 aastat, ka füüsilise puudega õpilastele

PÕHIHARIDUSE BAASIL – õppeaeg 3 aastat

- MUUJA
- ARVUTITEENINDUS – ka füüsilise puudega õpilastele
- LUKKSEPP
- KOKK - õppeaeg 3,5 aastat

LIITSUSTATUD ÕPPEKAVAGA PÕHIHARIDUSE BAASIL – õppeaeg 3 aastat

- KOKK
- PUHASTUSTEENINDUS

Dokumente võetakse vastu alates 02.juunist 2003. a

VÕTKE KINDLASTI KAASA

- lõputunnistus
- arsttõend, mis lubab vastaval erialal töötada
- pass või ID-kaart
- 4 fotot

Täiskavanutele täiend-ja ümberõppekursused

Koolil on korralikud õppeklassid, õppetöökojad, ühiselamu, võimla ja söökla.

Küsige lisainfot, asi on seda väärt!

Kooli aadress:

46202 Väike-Maarja, Pikk tn 1a, Lääne-Virumaa,

Tel 032-61-892

E-post: vmok@v-maarja.ee

Kodulehekülge: www.v-maarja.ee/vmok

Miks tulla õppima Väike-Maarja Õppekeskusesse

Meie kooli tasub tulla õppima, sest oleme väike kool (üle 200 õpilase), kus õpilased saavad piisavalt tähelepanu ja head koolitust. Erialaainete grupid on väikesed ja õpetajatel jätkub kõigi jaoks aega.

Eriti heal järjel on meie koolis järgmised erialad: müüja, kokk ja puhastusteenindus. Kahte viimast eriala on võimalik õppida ka lihtsustatud õppekava alusel. Kool annab kutsekeskhariduse. Keskhariduse baasil on võimalik õppida müüja ja arvutiteeninduse erialal. Praktika toimub töökeskkonnas: toitlustusettevõtetes, puhastusfirmades, kauplustes jne.

Meie koolis ei ole riigieksamite sooritamise kohustuslik, kuid õpilased kasutavad võimalust sooritada riigieksameid, astumaks kõrgkooli.

Õpetajad on hea kvalifikatsiooniga oma eriala tõelised entusiastid, kes oskavad tunnis luua sõbraliku ja teotahtelise õhkkonna.

Oleme üks väheseid koole,

kus on füüsilise puudega õpilaste jaoks lift, inva-WC'd ja korralikud kaldteed majja sisenemiseks. Kooli uues valmivas õpilaskodus, mis on koolimaja-ga ühes hoones, on loodud head tingimused ka füüsilise puudega inimestele.

Õpilaste kirjanditest selgub, et koolis puudub vägivald ja õpilased tunnevad end turvaliselt.

Vabal ajal on võimalik kasutada kooli võimlat, raamatukogu, arvutiklassi ja aulat. Samuti on meil suurepärane söökla, kus saab kolm korda päevas süüa ja vaheaegadel kohvi juua.

Koolil on pikaajalised traditsioonilised üritused, näiteks õpilaste ja õpetajate ühine jõulupidu, matkapäevad, rebasepäev, keelepäevad, diskoõhtud, vastlapidu, kooli sünnipäeva tähistamine jne.

Eeva ARRO,

Väike-Maarja Õppekeskuse
huvijuht



PANDIVERE RATTARALLI

13. rattaralli jäi võrreldes eelmise aastaga osalejate poolest tagasihoidlikumaks. Kokku osales rallil 79 inimest. Võistlejate vähesuse üheks põhjuseks oli samal ajal toimuv Tartu rattasõit. Võibolla oli nii mõnegi ära hirmutanud eelnev vihmane ja külm kevad, kuigi rallipäeval oli superilm. Uuendusena oli täiskasvanute sõit 14kilomeetrise ringil vastavalt üks, kaks või kolm ringi. Võistlus oli kindlasti huvitavam, kuna võistlejad sõitsid kaasaclajate silmade alt mitu korda läbi. Järgmisel aastal planeerime uuendusena Harjuta Terviseks sarja lülitamist rattaralli päevakavva. See tähendab, et igaüks, kes registreerib ennast matkajana või võistlejana sekretariaadis enne ja pärast distantsi läbimist Harjuta Terviseks nimekirjas, saab kirja 5 boonuspunkti.

Nüüd siis tulemustest.

Kuni 6aastased poisid

1. Rainer Kõöp
2. Madis Sade
3. Rauno Ojasalu

Kuni 6aastased tüdrukud

1. Kristi Kuhl
2. Andrea Randmaa
3. Kristel Kahr

7-8aastased poisid

1. Alvar Urbas
2. Martin Flink
3. Hans Keskküla

9-10aastased poisid

1. Henri Manninen
2. Rain Vaab

3. Heiki Räni

9-10aastased tüdrukud

1. Kristiina Kahr
2. Stina Tiigimäe

11-13aastased poisid

1. Ergo Manninen
2. Ivar Vaab
3. Lauri Raitšuk

11-13aastased tüdrukud

1. Grete Ling
2. Tiit Uetalu
3. Kristin Basmanova

14-16aastased poisid

1. Rivo Täheste
2. Erki Lepp
3. Tõnis Matvejev

17-18aastased poisid

1. Mihkel Niinemets

Naised maastikuratastest

1. Anna-Liisa Kull

Naisveteranid tänavaratastest

1. Jana Matvejeva

Mehed tänavaratastest

1. Janek Vasemägi
2. Andres Pajo
3. Urmas Ervin

Meesveteranid tänavaratastest

1. Ahto Matvejev

Mehed maastikuratastest

1. Agur Vaab
2. Aimar Türbsal
3. Andres Tambi

Meesveteranid maastikuratastest

1. Jaanus Kaare
2. Haivar Vesikioja

Noormeeste vigursõit

1. Jorma Liivalaid
2. Inno Jürgenson
3. Ivar Vaab

Tütarlaste vigursõit

1. Elo Võhandu
2. Kristin Basmanova
3. Kristiina Kahr

RATTARALLI SPONSORID:
Hektali OÜ, Koonu VM AS, TM

Paber, Diner AS, VÄIKE-MAARJA ÕPPEKESKUS.

PANDIVERE PÄEV

Paariskorvpall

Osa võttis kaheksa võistkonda:

1. Marek Suits ja Taivo Pedor;
2. Steve Käro ja Rivo Täheste;
3. Mikk Mets ja Arnold Saage.

Kõievedu

Selle võistluse eesmärk on populariseerida spordiala valla elanike hulgas ja leida mehi, kes võiksid valda maakondlikel ja vabariiklikel mängudel esindada.

Kahjuks jäi osavõtt kesiseks. Võistlema tuli kaks meeskonda ja üks naiskond, nemadki tänu organisatorite tagantorkimisele. Meeste arvestuses võitis võistkond "Bock" ja teiseks tuli võistkond "Rock"

Koduõlle konkurss

Sellel alal on kaks tegijat, kes juba mitmendat aastat sellest võistlusest osa võtavad. Organisatorid tahaksid loomulikult näha arvukamat osavõtjate hulka. Eks tuleb pea tööle panna ja välja mõelda hea stiimul, mis õllemeistrid kodunt välja meelitab.

Rahva küsitluse tulemusena tuli võitjaks Hannes Vaheer tehtud õlu. Teiseks jäi Kalev Ausmeel oma märjusega.

Lastevõistlus

Lastevõistlusel viskasime noolega märki. Teises võistluses püüdsid loosi tahtel leitud paarilised teineteist aluselt nuiade abil maha tõugata. Kokku osales nendel võistlustel ligemale 40 last.

MAAKONNA VALDADE SUVEMÄNGUD

toimusid 7. juunil Tamsalus. Väike-Maarja vald võistles kuuendal alal. Need olid kergejõustik (Marili Kõster, Sandra Kullas, Maili Tannbaum, Marje Eelmaa, Sirje Pedor, Rannel Kõster, Ants Rikberg, Silvar Rückenberg, Siim Sarapu), kõievedu (Aare Prants, Silvar Rückenberg, Enno Palmi, Aivar Vink, Vitali Tšakirov, Aivo Pedor), mälumäng (Ilve Tobreluts, Maili Tannbaum, Jüri Vilimaa, Olev Liblikman, Ivar Lass), juhtide võistlus (Indrek Kesküla), jalgrattakross (Aimar Türbsal, Agur Vaab, Ivar Vaab, Sulev Saar, Jaanus Viikberg, Anna-Liisa Kull, Tiit Sini-salu, Andres Tambi) ja sumomaadlus (Sirje Pedor, Maili Tannbaum, Marili Kõster).

Kui punktid olid kokku loetud, selgus, et Väike-Maarja vald oli võitnud esikoha 0,5 punktiga Vinni ja Haljala ees. Minu arvates peitus meie võidu võti selles, et inimesed ei tulnud mitte ainult võitma, vaid lihtsalt nautima sportlikku melu ja andma oma panust valla heaks.

Minu suurteks abilisteks nendel võistlustel olid Maili Tannbaum, Aare Prants ja Aimar Türbsal. Suur tänu Teile!

VABARIIKLIKUD VALDADE SUVEMÄNGUD

toimusid 4.-6. juulini Viljandis. Väike-Maarja vald plaanib nendest osa võtta kergejõustikus, kõieveos, jalgrattakrossis ja mälumängus. Kui soovite osaleda, helistage palun telefonil 05290745 või registreerige end vallas kultuuri- ja spordiosakonna juhataja Ilve Tobrelutsu juures (tuba 108).

Maadlejad lõpetasid hooaja

Väike-Maarja Gümnaasiumi poisid osalesid sel hooajal 13 võistlusel ja nelja parema hulka tuldi 18 korral.

Meie saavutused:

Ajalehe VOOREMAA auhinnavõistlused

RAIGO METSARU - IV koht
TANEL LAANEMÄGI - IV koht
ENRICO JANUSKEVITŠUS - III koht
JANNO MEIDLA - IV koht

Lähte JÕULUTURNIIR

TANEL LAANEMÄGI - II koht

Lääne-Viru õpilaste meistrivõistlused

JANNO KOORT - I koht
MARGUS UMMIK - I koht
ALEN LEEMETS - III koht
JANNO MEIDLA - III koht
INNO JÜRGENSON - II koht

Eesti õpilaste meistrivõistlused

MARGUS UMMIK - II koht

Lembit KALTER,
treener

SPORDIKALENDER

Juuni

21.06 - Eesti VI esivõistlused NAISEKANDMISES

Juuli

26.07 - Väike-Maarja III TRIATLON

Ebavere radadel jätkub tervisespordiürituste sari Harjuta Terviseks!

ÜRITUSI VASTUPIDAVUSALADE 2003. aasta VABARIIKLIKUST KALENDRIST

Jooks

21. juuni Jooks ümber Pühajärve - 06061587
21. juuni XIV Kolme Tamme jooks, Viiratsi vald
22. juuni Laekvere-Simuna rahvajooks - Hillar Kasu 05248658
23. juuni Jaanipäeva jooks, Karksi-Nuia - Mati Kurs, 04331413
23. juuni Rapla 13. Võidujooks - Jaak Liivandi, 05217851
25. juuni Nordea tervisejooksu 8. etapp - 06061587
02. juuli Nordea tervisejooksu 9. etapp - Silvia Neeme 04434855
09. juuli Nordea tervisejooksu 10. etapp - Silvia Neeme 04434855
12. juuli Tallinna maraton - Rein Raspel 06096310
16. juuli Nordea tervisejooksu 11. etapp - Silvia Neeme 04434855
19. juuli XXIII Tallinna olümpiajooks - Rein Raspel 06096310
20. juuli 13. Jüri Lossmani mälestusjooks - Ants Kuusik 05285073

Käimine

11. juuli 6. meremilli käimine - Silvia Neeme 04434855
12.07, 13.07 10. Jõulumäe käimine - Enn Tasalain 04456117

HÜVASTI, MÄNGUAEG!

Võib arvata, et lapsevanemad ja kõik teised, kes lapse kasvamisele saavad kaasa aidata, on huvitatud lapse edukast arengust. Aga mida selleks täpselt teha? Laps areneb ju igal juhul, mõnikord kiiremini, mõnikord aeglasemalt, mõnikord tänu keskkonnale, mõnikord keskkonnast hoolimata. Oma osa etendavad selles protsessis kõik tegevused: uurimine, mängimine, loomine, õppimine, töötamine jne. Aktuaalseks jääb küsimus nende tegevuste sobivuse ja proportsioonide kohta erinevas eas, erinevates oludes, situatsioonides. Üldisi, igal juhul ja alati sobivaid retsepte olla ei saa.

Kindel on, et eelkoolieas on lapse arengut kõige enam mõjutav tegevus mäng. Olles rollimängudes kord arst, autojuht, õpetaja, müüja või politseinik, saab laps näha maailma läbi teise inimese silmade. Mängu mõte seisnebki oskuses vaadata maailma teise kandi pealt. Mängus on vaja suhelda, positsioone vahetada, tundeid väljendada, aktiivne olla, koostööd teha.

Koolieelse aja ülesanne on mitte niivõrd kooliks ettevalmistamine

konkreetsete oskuste näol (lugemine, kirjutamine, arvutamisoskus) kui just sotsiaalsuse väljaarendamine, s.t et laps oskab suhelda, saab aru teise inimese tunnetest, on avatud, temas on julgust ja uudishimu kohtuda tundmatuga. See on aga õppimise ning eduka kohanemise ja hakkamasaamise eelduseks järgmises haridusetapis-koolieas.

30. mail saatis Väike-Maarja Lasteaia pere pidulikult kooliteele 39 mudilast kolmest rühmast: 30 Väike-Maarjast ja 9 Kiltisist. Lõpupeokontserte olid kuulama-vaatama tulnud vanemad, õed-vennad, vanaisad-vanemaad, õpetajad, tädid. Laudiva kaunist kevadest ja eesootavast lütlisest suvest, samuti koolimineku ootusärevusest ning mänguajast, mis on möödumas. Luuletustest jäi kõlama mõte, et soojuse ja hooleta ei kasva taim ega inimlaps, hellust ja valgust on meile kõigile vaja. Lõpetajad said mälestuseks voldiku oma rühma õpetajate, õpetajaabide ja kaaslase nimedega. Kindlasti on neil lasteaia ajast kaasa võtta veel palju mälestusi toredatest ettevõtmistest, mõnusaid mänguhetki eakaaslastega,

eduelamusi kordaläinud tegemistest, oskusi-teadmisi ning huvi avastada maailma. Et mänguajaga hüvastijätajatel oleksi lasteaia küllalt palju helust ja nõudlikkust, naeru, nalja ja tõsidust, pinget ja puhkust, vabadust ning korda, hoolitsesid õpetajad Aet Aksel ja Inge Siirak, Inge Lehtlaan ja Anne Soom, Merike Hövelson ja Kaie Kivistu, õpetajaabid Merike Vaimel, Malli Tüürsal, Taimi Märtsin, muusikaõpetaja Sirje Sõnum ja liikumisõpetaja Milvi Selberg. Ei ole just kerge ülesanne päevast päeva töötada 17-22 lapsega, kuid nad on hakkama saanud, oskavad ja suudavad oma rollis olla.

2003. aasta sügisel kooliminevate lastevanemate ja lasteaia koostöö on tehtud. Vundament on rajatud. Jääb vaid loota, et tänavused lasteaiaõpetajad saavad hea hariduse. Hariduse,

tänu millele on võimalik omandada uusi tasandeid, olla vaimselt täisealine, võimeline moraalselt ja eetilisel käitumise, olla vaba. Muuseas, eesti keelse sõna "haridus" päritolulähendus sisaldab eneses ka hoolitsust ja hoolimist, tingimuste loomist.

Soovin kõigile lastevanematele hellust, kannatlikkust, mõistmist. Andke lapsele iga päev tunda, et olete ta kõrval, et ta on väga eriline. Leidke veel aega lapsega üheskoos mängida, see on parim kingitus. Helged, loovad ja vaba vaimuga inimesed on reeglina soojust ja hoolivast õhustikust, sest inimesing karastub kaitstuses, mitte kalkuses.

Tiiu RÕUK,

Väike-Maarja Lasteaia juhataja
asetäitja

õppe-ja kasvatustöö alal

Väike-Maarja Lasteaed
kuulutab välja konkursi

ÕPETAJA

vabale ametikohale.

Avaldus, elulookirjeldus ja haridust tõendava dokumendi
koopia esitada hiljemalt 10. juuliks Väike-Maarja
Lasteaeda aadressil Lõuna 10.

Väike-Maarja köster Johan Kotli



J o h a n
Kotli on
mees Väike-
Maarja loos,
kellest tea-
takse vä-
hem, kui ta
v ä ä r i b .
Tema sün-
nist möödub
28. juunil

150 aastat.

Zimse seminari lõpetanud, õpetas Johan Kotli Maarja-Magdaleena ja Laiuse kihelkonnakoolis, kust tal tuli aga venetuspoliitika süvenemisel vähese vene keele oskuse pärast lahkuda. 1893. aastal valiti ta aga Väike-Maarja köstriks, mis tähendab, et tänavu möödub 110 aastat Kotli tegutsemisest Väike-Maarjas.

Johan ja Ilse Kotli peres kasvasid tütar Pia ja poeg Alar, kellest sai tuntud arhitekt. Kui Väike-Maarja koguduse õpetaja pidi mõnel pühapäeval ära olema, kandis köster Kotli hoolt, et Väike-Maarja kirikulised jumalasõnast mitte ilma ei jääks. Nii pidas ta jutlust oma puldist.

Kaks Kotliga seotud sündmust 1894. aastal olid ettevalmistuseks esimese orkestri loomisele. Väike-Maarja kirikus organiseeris ta kihelkonna ühendkoori kontserdi ja kutsus sellest osa võtma ka

omaasutatud Laiuse puhkpilliorkestri. Ebavere mäel aga korraldati suur rahvapidu, milleks saadi luba Eestimaa talupoegade pärisorjusest vabastamise 75. aastapäeva tähistamise ettekäändel. Seni polnud väikemaarjalased ühtegi puhkpilliorkestrit näinud ega kuulnud. Kotli kuulus ise pasunakoori asutajate ringi ja tema vahendamisel muretseti Saksamaalt ka pillid ning väikesest rühmast kujunes tugev kollektiiv. Ta andis pillimeestele ka teoreetilist nõu.

Ta arendas jõudsalt koorilaulu ja oli hiljem muusikaseltsi looja ning kohalike laulupäevade üks eestvedajatest.

Köster Kotli tegeles seemnesortide kasvatamise, aianduse, mesinduse ja ka naeri propageerimisega ning tema juhtimisel loodi Väike-Maarja Põllumeeste Selts, millest kasvasid välja Väike-Maarja Tulitorje Selts, Laenu-Hoiu Ühisus ja Tarvitajate Ühisus. Johan Kotli oli J. Elkeni järel teine Väike-Maarja teemadel kirjutamises ajalehtedele "Eesti Postimees", "Sakala", "Olevik", "Postimees", "Põllumees".

Terve elu Väike-Maarja kogudust teeninud Johan Kotli suri 1940. aastal ja on maetud Väike-Maarja vanale kalmistule värava kõrvale.

Marju METSMAN

Kaarel Krimm - 140



Väike-Maarja parnassi ridadesse kuulunud Kaarel Krimm sündis 28. juulil 1863 Tartumaal Alatskivi vallas talurentniku pojana. Hariduse omandas ta Naelavere külakoolis ja Kodavere kihelkonnakoolis ning 1883. aastal sooritas Tartus Hollmanni seminari juures vallakoolmeistri eksami. Pärast aastast töötamist sai nooruke kirjamees Väike-Maarja kihelkonda Unikülas kooliõpetajaks. Koha saamisel oli eestkost-

jaks samuti Alatskivilt pärit Jakob Liiv. Unikülasse jäi K. Krimm vaid aastaks, seejärel oli ta 1885-1889 Koonu-Ärinal koolmeister ja vallakirjutaja. Just siin algas tema tõeline kirjanduslik tegevus. Ta oli esimene autor, kes oma loomingu kasutas Väike-Maarja ümbruse muistendeid. Nimelt avaldas ta Ebavere mäe kohta pika värssloo "Kadunud Pelgu linn".

1889 siirdus K. Krimm Pärnu- ja Kaarli valda kirjutajaks. Hiljem töötas Viljandis "Sakala" toimetuses. Rahvapärilise andmeil lahkus kirjanik Väike-Maarja kihelkonnast õnnetu armastuse tõttu. Kaarel Krimm suri 29. mail 1894 tiisikusse.

Oma lühikeseks jäänud elu jooksul jõudis Kaarel Krimm ajakirjanduses avaldada umbes 100 luuletust, mitmeid jutte. K. Krimmi luulest olulisemaks loevadki kirjandusteadlased tema külajutte, millest tuntuim on 1892. aastal kirjutatud "Uba- Kaarli poeg". Ainuke raamatuna ilmus lugulaul "Saatus ja vale vangis" (1887).

Reeli FREIENTAL

Kultuurihõngulisi mälestusi Väike-Maarjast



(Algu novembrikuu infolehes)

Porkunis toimus järjekordne rajooni laulupäev. Nagu ikka, pidi ka see pidu olema mingile poliitilisele tähtpäevale pühendatud. Tavaliselt oli see Eesti NSV aastapäev. Nii et lauldi ja tantsiti siis selle päeva auks ja kiituseks. Laululava ees oli kõrge lipumast. Peo avamisel tuli sinna heisata riigilipp, loomulikult Eesti NSV oma. Kultuurimaja segarühma kaks poissi hakkasid seda üles tõmbama ja kaks rahvariides neiu seisid kahel pool valves. Äkki jooksis tross ülemiselt rattalt maha ja lipp kiilus kinni... Ei üles ega alla! Parteikomitee I sekretär Richard Keer oli meeleheitest segane, tormas lava taha ja talle sattus ette Maie oma tantsijatega. Sellist valimata sõnadega sõimu kuuleb harva. Jällegi ei puudunud ähvardused. Milles siis rahvatantsijad süüdi olid? Kas selles, et olid selle õnnetu operatsiooni juures rahvariides? Eelmisel õhtul saadeti ju Porkunisse töömeeste brigaad, kes pidi varda langetama ja kõik üle kontrolliima. Neid mehi aga muidugi käepärast polnud. Ja nii oligi kogu see Eesti NSV pooles vardas... Peoga seoses tuli mul jällegi jagelemist parteikomitee II sekretäri Nikolai Abramoviga. Tema oli rajooni "ideoloogiline isa" ning seetõttu tuli mul kui kunstniku moodi mehel tema nõudmisi täita. Laululava ja plats pidid seekord eriti punaseks saama. Ta oli planeerinud loosungeid igale poole, laululava ette, külgedele ja taha, üle teede ja isegi metsa puude vahele... Minule muidugi iga loosungi eest maksti, nii et tubli lisa kunstniku kesisele palgale, aga kurb oli see, et kõrge ülemus surus peale oma maitset, mis polnud suurem asi. Äge sõnavahetus tekkis sellest, et ta tahtis laululava ette panna loosungi "Rohkem liha riigile!". Õnneks asusid ka kaks kõrgemat kommunisti seekord minu poolele ja nii sai loosung surutud kaudumale, ühe kooperatiivi müügipunkti kõrvale.

Pidupäeva hommikul tuli mul kultuurimaja juurest loosungikoormaga Porkunisse sõita. Mingi abimeeste punkt, keda kandas Abramov ise, ootas juba Porkunis. Auto oli lahtine veomasin. Istusin juhi kõrval kabii-nis. Äkki märkasime, et üks suur ja valge asi veeb mööda põldu. See oli Lenin... Seesama suur, puuramiga ovalne "valve Lenin", kes iga

suurema ürituse puhul pidi aukohal asuma. Tuul oli ta kastist kätte saanud. Ta pidi laululava keskel koha sisse võtma ja nüüd äkki lippas mööda põldu! Õnn, et ta terveks jäi! Nii ei saanudki Nikolai teada, mis Lenini ga juhtus.

Loosungite panemist alustasime peavärvast. Parajasti seadsime ühte loosungit üle järveäärse tee. Üks ots oli juba kinnitatud kõrgele puu külge, loosung ise aga veel üle tee maas. Akki kihutas mäest keegi jalgrattaga noormees ja sõitis üle loosungi. Pühkisime tolmuse jälje ära ja kogu lugu, aga Abramov saatis ühe mehe poissi otsima, et teotaja kindlaks teha... Ei mäleta, kas see tal õnnestus.

Kord kui kultuurimaja fuajeesst loosungeid auto peale laadisin, avastas, et üks seitsmemeetrine oli otsast otsani noaga või žiletiga lõhki tõmmatud... Tegija jäi saladuseks. Olin vait – seda uurimist ei vaja!

Nikolai Abramoviga meenub veel kaks naljakat seika. Kahel korral kuulutati välja rajooni laulupeomärgi kavandite võistlus. Esimesel korral õnnestus mul võita ilma probleemideta. (Märk tehti valgest metallist). Teise peo puhul tegin viis kavandit, mulle meeldis selline nuputamine. Laulupeokomisjon tuli kokku tõis hindama. Kõik kavandid, neid võis olla ca 15, pandi Abramovi lauale ritta. Esikohad tulid minu kavanditele. Kui aga avati suletud ümbrikud autori nimega ja selgus, et võitnud kavandid on teinud üks ja sama inimene, kargas Abramov püsti ja pörutas: "See vale on! Teised ka tööd tege-ma!" (Ta rääkis eesti keelt vigaselt). Siis ütles Heino Sein: "Kas meie hindasime töid või isikut?" Komisjon jäi oma otsuse juurde ja I koha saanud kavandi järgi lasti teha vasest märk.

Teine juhtum. Oli parajasti ajajärk, kus oli valla päästetud tohtu kampaania liha, piima, kartuli ja teravilja tootmise järsuks suurendamiseks. Kohustused pidid näha olema iga formaadis rajooni kõikvõimalikes koh-tades. Neid pandi isegi telefoniposti-de külge! Ühel õhtul helistas mulle koju sm Abramov ja käskis kohe parteimajja tulla. Andis mulle rajooni kohustuste numbrid ning ütles, et sm Keer (I sekretär) sõidab hommikul kell viis Tartusse ja tahab viia uute plakatiite kavandid trükkki. Olgu selleks ajaks kolm kavandit tehtud! Kella poole viie ajal läksin kavanditega Abramovi juurde. Vaatas ühte, vaatas teist ja siis äkki torkas sõrmega ühele seale tagumikku ja ütles: "See siga umbne on!" Tuli välja, et sea saba oli mul liiga viltu ja seal, kus peaks üks auk olema, seda ei olnud... Mul oli terve seakari kontuurjoonistuse-na, nii et ma ei pidanud vajalikuks seda täppi sinna panna. Sama hästi oleks ta võinud nõuda, miks ma üksikuid harjaseid ei olnud teinud. Paigutasin siis selle sabakese hästi tagumiku keskele, nii et võiks arvata, et saba taga võiks auk olla. Nüüd jääd rahule. Pidi ka see siga tagumikuga publikusse jääma!

Ametiasutused olid rajooni ajal mööda alevit laiali. Suurte pühade puhul pidi iga asutus oma loosungi

välja panema. Tulidki siis kõik oma raamidega kultuurimajja. Pühade puhul oli mul hea teenistus. Iga asutus kinnitas loosungi sinna, kuhu redel ulatas ja naelad paremini sisse läksid. Nii oli alevi pilt kole. Need loosungid näisid nagu võõrkehad vanade majade küljes. Parteibosse see ei häirunud. Vaevalt, et loosungeid keegi lugeski! Kord juhtus nii, et olin jät-nud ühe tähe vahele – avastasin selle juhuslikult paar nädalat hiljem. Kee-gi polnud seda märganud. Mõnel ajal lasti 1. maid elada veel jaanipäeva paikugi. Siit võib järeldada, et ka üle-mused löid rohkem lokku – kõike tehti kampaanialikult.

Ajaviiteks kõlbavad lugeda ehk mõned imelikud juhtumused seoses näiteringiga.

1957. aasta veebruaris hakkasime näidendiga "Patuoinas" Aegviitu sõit-ma. Sadas lund ja tuiskas. Kultuuri-majal veel oma transporti ei olnud. Ette veeres lahtine veoauto ZIS-150. Paigutasime dekoratsioonide seinaku-lissid kahele poole, ise astusime põ-randale, üle tõmbasime lahtise pre-sendi. Et see minema ei lendaks, tuli igatüüli äärest kinni hoida. Tagasi tul-les käis selle "teki" all ringi "külma-rohi", lasti laulu ja räägiti anekdoote. Hiljem Haljalas, kui sõitsime muga-vates soojades bussides ja mõni vi-rises, et ei saanud sellele kohale istuda, kuhu oleks tahtnud, meenus mulle ikka Aegviidu sõit. Aga üks laulgi ütleb: "...aeg meid muutnud on."

Teine juhtum. Kõik tegelased on väljasõiduks kohal. Hakkame just väljuma, kui sisse tormab vihane nais-terahvas, viskab tekki keeratud süle-lapse diivanile ja karatab: "Kui võtsi-te minult mehe, siis võtke ka laps!" Ja läks... Mida teha? Hädas meenus sel-le naise mehe üks sugulane, kelle hoolde sai laps viidud.

Kolmas juhtum. Ootasime väljasõidu eel ühte puuduvat meestegelast. Lõpuks tuli naabrimees ja teatas, et mees ei saa tulla. Naine olevat kõik ta püksid kokku korjanud ja ennast koos nendega tahatuppa lukustanud... Siis sai mehele püksid muretsesetud ja eten-dus oli selleks korraks jälle pääste-tud.

Neljas juhtum. Muugas oli eten-dus välja kuulutatud. Direktor mää-ras mind sõidu eest vastutajaks, sest ta ise tükis kaasa ei teinud ja polnud vajadust alati kaasa sõita. Kõik olid kohal, puudus ainult üks naisosatäit-ja. Aeg läheb, aga teda ei tule. Jook-sin siis tema juurde koju, et vaadata, milles asi – ta ju lubas tulla! Daam pesi rahulikult koridori põrandat ja teatas, et ta pole mõelnudki täna väl-ja sõita. Jooksin tagasi ja ütlesin need sõnad edasi. Juhuslikult oli sel korral meie hulgas täitevkomitee aseesimees Jaanimägi, kes tahtis meiega Muuka pääseda. Too vihastas, tõmbas tasku-plokiist lehe ja kirjutas: "Seltsimees", ma käisin teil ilmuda! Jaanimägi." Jälle jooksuga kirja viima. Daam luges, mõttes veidi ja teatas: "Sõitke siis siit läbi, ma pean ju en-nast korda tegema!" Kui me ükskord Muugas olime, oli osa publikust juba koju läinud. Kuna Muuga koolimaja (mõisa) saal asus teisel korrusel, tuli

dekoratsioonid läbi rahva sinna tassi-da ja hakata lava ehitama... Nii et närvimäng missugune!

Kangeid naisi oli Väike-Maarjas! Ka Haljalas oli neid, kuid selle vahe-ga, et Haljala "kanged" ei lasknud oma mehi üldse proovidelegi... See on parem variant – kohe ära ütelda.

Oli kombeks, et pärast iga suurt rahvapidu Porkunis pidi õhtul ka va-baõhuetendus olema. Ega me seda võimalust teistele klubidele andnud-ki, sest ilusa ilma korral võis saada väga hea kassa.

Seekord oli kavas näidend "Enne kukke ja koitu". Lava ette põrandale oli vaja ehitada suur mõisahoone de-koratsioon. Kuna etenduse alguseni jäi mitu tundi, tegi osa publikust puh-vetite juures aega parajaks. Mõned lödi makimuusika saatel tantsu. Nii et lava tuli ehitada tantsijate vahel. Mulle oli abiks määratud ka kaks meeste-rahvast, kuid need olid pika päeva jooksul nii "väsinud", et rohkem oli neist tüli kui abi. Peale mõisa tuli ju püsti panna päris suuri looduslikke puid jne. Kui etenduse alguseni olid jäänud mõned minutid, kargasid äkki mõisa aknast välja kaks purjus pois-i-nolki ja karjusid: "Päästke! Mõis põ-leb!" Ja olidki kardinale tule otsa saa-nud. Õnn, et juhuslikult jaole saime!

"Parvepoiste" vabaõhuetendus Porkunis. Oli väga ilus ilm. Õhtu soe ja vaikne, rahvast väga palju. Eten-dus läks prožektorite valgeli, mis val-gustasid kaugeil teel inimeste peade. Läks stseen, kus parvepoisid pane-vad maksunõudja kotti, tõstavad ta õlgadele ja lähevad siis lauldes seda kotti "vette viskama"... Parvepoiste-na kasutati meesansambli lauljaid. Järve ääres pääses aga kott meeste käest lahti ja hakkas järsult nõlvast alla järve poole veerema. Kotis oli aga rajooni haridusosakonna juhata-j. Tema nimi oli vist Kruusberg. Viimasel hetkel saadi kott kinni püüda ja mees pääses terve nahaga.

1969. aasta maikuus värvisin kultuurimaja aas asfaldil "Mikumärdi" dekoratsioone. (Et kevadine päike kiiresti kuivataks.) Maja ette sõitis mikrobus. Seal väljusid Haljala kü-lanõukogu esinaine Valve Kungla, Haljala kolhoosi partorg Valve Pär-i ja kultuurimaja töötaja Aino Paju. Nad tegid mulle ettepaneku tulla tööle Haljalasse kultuurimaja kunstiliseks juhiks.

Juba mõnda aega tundsin, et Väi-ke-Maarjas olen jõudnud nii oma isik-liku elu kui ka tööga tipikusse... Al-gas mu elu uus etapp, mil tundsin, et sain ennast täielikult teostada. Halja-las on mu tööd ka hinnatud. Väike-Maarjas häiris seegi, et pidevalt va-hetusid maja töötajad, ei tekkinud ü-ö meeskonnatunnet. Näiteks 12 aas-taga oli mul 7 direktorit, Haljalas töö-tasin 21 aastat üle (1) direktoriga...

Vaatamata kõigele oli siiski Väike-Maarjas olnud aeg ilus aeg. Jätks meelepärast tööd, põnevust, sporti, südamlikke hetki, häid sõpru...

Tean, et mu mälestusterada on võs-sa kasvanud... Aga ta kummitab.

Haljalas 1997
Harry VELDI

Adam Johann von Krusenstern (1770-1846). Elu ja tegevus



A. J. von Krusensterni ümbermaailmareis

Kirjandus:

Nevski, V. 1957. Vene lipu all ümber maailma. Tallinn.

Passetski, V. M. 1970. Eestist pärit Arktika-uurijad. Tallinn.

Passetski, V. M. 1970. Otsarovannõi nadezdoi. Leningrad.

Steinberg, E. 1954. Slavnõe morehodõ Ivan Krusenstern i Juri Lisjanski. Moskva.

Lembit KEERUS

Teaduslikeks vaatlusteks kavatseti reisile saata kaks üliõpilast. Krusensterni teeneks tuleb lugeda, et ta suutis siiski selle äris- ja poliitilise reisi muuta teaduslikuks. Tema initsiatiivil kaasati tuntud teadlasi: astronoom Horner, botaanik Tilesius (tegi reisil suurepäraseid joonistusi, mis kuuluvad 1813. a välja antud "Kapten Krusensterni ümbermaailmareisi atlase" juurde ja mis on eksponeeritud Kiltsi lossis) ja loodus- teadlane Langsdorff.

Meeskonnad valiti hoolikalt. Kontrolliti nende tervislikku seisundit, oskusi ja teadmisi. Nadezda oli mitmanina hilisem admiral ümbermaailmareisi juht aastail 1819–1822, kuenda maailmajao Antarktika avastaja, Saaremaalt pärit Bellingshausen, tuntud kirjaniku August Kotzebue poeg Otto, juhtis ümbermaailmareise aastatel 1815–1818 ja 1823–1826. Üldse oli Nadezda 76 ja Neval 53 inimest.

Laevade munsterrollides olid loetletud kõik laevalolijad nimeliselt, kaasa arvatud madrused. Krusenstern kirjutas sel puhul: "Ma kohustun avaldama ... mitte ainult ohvitseride, vaid ka madruste nimed, kes kõik vabatahtlikult selle esimese nii kauge reisi ette võtsid." Ta saavutas ka selle, et madrustele määrati palgaks 120 rubla aastas, mis oli erakordne ajal, mil madrused värvati pärisorjade seast.

Ametlikud ettevalmistused reisiks olid kestnud täpselt aasta ja 7. augustil

til 1803. a hiivasid laevad Kroonlinnas ankr. Pealtnägid kirjutasid, et teade ärasõidust ajas jalule kogu Peterburi. Suurte hulkadena suundusid elanikud Kroonlinna.

Kroonlinnast Tenerifesse (Havai saarestikus)

Kuigi Kroonlinnast väljuti pärituulega, muutus ilm järsult ja kuni 10. augustini ristlesid laevad Suur- saare lähedal. 2 päeva hiljem mõnduti Ristna neemest ja jõuti Balti merre. Õppused ja proovihäired toimusid kaks korda päevas: hommikul ja pärast lõunasööki. Lõunasöögiks oli kas hapukapsasupp liha või kalaga, õhtusöögiks puder, millega kaasnes suur portsjon võid. Igale madrusele oli päevas ette nähtud nael (450 gr) liha, sama palju kuivikuid ja peeker viina. Lisaks toiduained, mida vajati toidutegemiseks. Peale selle said nad nädalas naela võid ja teatud hulga tangu. Nendele, kes viina ei joonud, maksti iga joomata peekri eest 9 kopikat. (Võrrrelge 120 rubla aastapalgaga.)

Pärast kümnepäevast merereisi jõuti Kopenhaagenisse. Siin liitusid ekspeditsiooniga Horner, Tilesius ja Langsdorff ning võeti peale Vene Ameerika kolooniate jaoks valmistatud laadung. Teel Suurbritanniasse tabas laevu Skageraki väinas tõeline torm. Laevad õõtsusid niivõrd tugevasti, et näis, nagu kaotaksid nad tasakaalu ja känduksid kummuli, kiil ülespidi. Lained paikusid üle laevalae ja ohvitseride kajutites ulatus vesi põlvini. Ärevusega jälgisid Krusenstern ja Lissjanski meeskonnad tegevust. Ohvitserid säilitasid enesevalitsuse, langetasid vajalikke otsuseid ja meeskonnad täitsid need koheselt. Selles tormis kaotasid nii mitmedki laevad oma mastid ja mõnedki lõpetasid oma teekonna kas karidel või koguni merepõhjas. Nadezda ja Neva tulid sellest katsumusest auga välja. Torni ajal läksid laevad lahku. Taani väinad läbiti ilma lootsita, mis kinnitab komandöride teadmisi ja oskusi navigeerida ohtlikes tingimustes. Seal oli palju mada- likke, merehoovusi ning karisid ja need olid tuntud ainult kohalikele lootsidele, aga nähtavasti ka Krusensternile ja Lissjanskile. Põhja- merel alustas Krusenstern stüvee temperatuuri mõõtmisi ja mereas- kate tundmaõppimist. 28. septem- ril jõudis Nadezda Falmouthi sadamasse. Kaks päeva varem oli Neva sinna jõudnud. Laevade nõrgad kül- jed olid eelpool nimetatud tormis sel- gunud ja need likvideeriti. Merereisi jätkati 5. oktoobril Atlandi ookeanil. Hoolimata sügise lähenemisest, muutus õhutemperatuur 4 kraadi võrra soojemaks. Laevadel toimus rutiinne tegevus – õppused, häired, lõbustused, need ei lasknud mees-

konnal laskuda apaatsusse, ohtlikku "merchaigusse".

Teadlased teostasid mitmesugu- seid vaatlusi: mõõtsid merevee tem- peratuuri, tihedust ja soolasust eri- nevatel sügavustel, jälgisid merehe- lendust ja püüdsid leida selle tekke- põhjust.

20. oktoobril, pärast kahenädalast purjetamist, jäid laevad ankrusse Santa Cruz linna sadamas Tenerife saare lääneosas. (Kanaari saarestiku üks seitsmest suuremast saarest.) Saarestiku praegune nimi tuleneb la- dinakeelsest sõnast *canis* (koer). Suuri kohalikku tõugu koeri leidsid saartelt veel hispaanlased, kes esi- mest korda viibisid siin 14. sajandi lõpul. Tol ajal olid saared asustatud heledanahaliste pikakasvuliste ini- mestega, kuid 17. sajandi lõpuks olid hispaanlased hävitanud viimased pärismaalased. Vaatamata sellele, et eurooplased olid juba mitu sajandit elanud mainitud saarel, tuli Lisjanskil parandada saare kaarti, sest maini- tud saare põhjaosa erines tunduvalt inglise atlases olevast. Krusenstern kirjeldab linna elu: "Tänavad kubi- sevad mõlemast soost ja igaalistest kerjustest, kes on täis arme ja kõigi vastikute haiguste märke ... Inkvi- sitsioon valitseb siin ... , nagu paljud kinnitavad, väga valjult. ... Vaba- mõttelisel inimesel on hirmus elada niisuguses kohas, kus inkvisitsioo- ni julmus ja kubeneri piiramatu omavoli määravad täie jõuga, ot- sustades iga kodaniku elu ja surma üle." Saare loodusega tutvudes han- giti kohalikust botaanikaaiast haru- dasi troopikataimede seemneid Pe- terburi vastava aia jaoks ning imetle- ti hiiglaslikku draakonipuud, mille ümbermõõt 2 meetri kõrgusel oli 13 meetrit ja vanust arvati olevat 6000 aastat.

Tenerifel täiendati proviantit aed- ja puuviljaga, liha ja veiniga. Ees oli pikk teekond üle Atlandi ookeani.

Tenerifelt Brasiilia rannikule

Reis jätkus 27. oktoobril. Kurss võeti Brasiiliale. Laevade komandö- rid kartsid, et troopikasse sattumine mõjub halvasti meeskondade tervi- sele ja seepärast võeti kasutusele mit- mesuguseid ettevaatusabinõusid: tek- ki niisutati sageli veega, taga-ülalekk kaeti päikesekaitseks laia purjega, keelati magamine tekil lageda taeva all. Kartused osutusid aga asjatuiks, sest troopikapäikesed kiired kaotavad merel oma põletava mõju. Kuna päe- vased ja öised temperatuurid on ühe- sugused, ei esine ookeanil ka kastet. Rangelt piirati aga mageda vee kasu- tamist. Juua lubati küll kuupalja ta- hes, kuid muuks otstarbeks ei tohti- nud kapteni teadmata kulutada tilka- gi.

Päevade kaupa puhusid samasuu-

nalised tuuled – passaadid. Kord heisatud purjesid ei ole vaja nädalaid puudutada. Purjelaevadele on see ideaalne ala. Nadezda ohvitser Romberg kirjutab: "Meeldiv on pur- jetada pöörjoonte vahel. ... lendka- lade igapäevane ballett, või siis ujub äkki mõttesse jäänuna välja suur kilp- konn, kelle ilma vaevata tõstad pur- jekale ja sööd suurepäraselt suppi." Teadlased jätkasid aga oma igapäe- vaseid vaatlusi. Nii tehti Langsdorfi ja Horneri poolt kindlaks merevee helenduse tegelik põhjus. Seni arva- ti, et helenduse põhjuseks on eriline fosforigaas või koguni merevees lei- duv elekter. Tegelikult põhjustavad seda aga helendavad mikrooskoopil- sed loomakesed. Selle kindlakstege- miseks valati merevett läbi valgesse rätikusse mähitud saepuru. Rätikule jäid helendavad täpikesed, kurnatud vesi aga enam ei helendunud. He- lenduvat merevett mikroskoobiga uurides tõestati eelpool mainitu, lahendatud sai seni vaidlusi tekita- nud küsimus.

Pärast ligi kahenädalast purjetamist passaattuultes jõudsid laevad nn vai- kusvööndisse, mis laiub piki ekvaat- torit põhja- ja lõunapassaatide vahel. Siin esines sageli äikest koos maru- hoogude ja paduvihmaga. Meeskonn- nad oma komandöride juhtimisel tu- lid nendest katsumustest aga auga välja, kuigi pidid mõnel ööpäeval igal tunnil purjesid rehvimäe või kurssi muutma. Purjelaevu ei kohutanud aga mitte niivõrd rajuhood kui täie- lik tuulevaikus. On küllalt juhtumeid purjelaevade ajastust, mil laevad ei suutnud kahe-kolme kuu jooksul lä- bida ookeani vaikusvööndit, toiti rik- nes või sai otsa. Hoopiski hulluks läks olukord aga siis, kui ei jätkunud magedat vett. Seda kõike teadsid ka Krusenstern ja Lisjanski ning sellest tingituna olid nad kehtestanud juba varem range korra mageda vee kasu- tamisel. Paduvihmad aitasid aga märgatavalt veevarusid täiendada, nii et nüüd lubati meeskonnal koguni pesu pesta.

26. novembril 1803. aastal kell 10.30 ületasid laevad ekvaatori. Peeti traditsiooniline Neptuni pidu koos ristimisega. Olid ju Krusenstern ja Lisjanski ainukesed, kes varem üle- tanud ekvaatori. Meeskonnad said tavapärasest paremini süüa: aedvil- jasupp, pardipraad, puding ning iga kolme mehe peale pudel veini.

Kolmandal lõunalauskradil teh- ti kindlaks magnetiline ekvaator. See asub mõlemast magnetpoolusest ühekaugusel ja kompassinõel seisab siin ekvaatoriga paralleelselt. Samas avastati ka senitundmatu hoovus, mis liigub piki ekvaatorit läänest itta – ekvatoriaalne vastuhoovus. Hiljem veenduti samal reisil, et sellised hoo- vused esinevad kõigis kolmes ookea- nis.

(järgneb)

50 aastat lennu- katastroofist Avispeal

Oli juuli 1953. a. Juba varasest hommikust oli õhus kuulda sõjalennuki reaktiivhävitatja MIG-15 mürinat. Jätsin kõik tegemised sinnapaika ja jälgisin lennuki vigurlende Uniküla idapoolsete väljade kohal. Seda oli huvitav vaadata, sest alles paar aastat tagasi olid need omapärase mürinaga nooljad ja kiired lennukid siia taevasse tekkinud. Nende baas asus Tapal. Juba eelmisel õhtul oli ta siin oma tõusu, langemist ja pöörisendu harjutanud ligi 10 minutit. Ta oli ka täna umbes 3 km kõrgusel oma treeninglendu jätkamas.

Siis äkki midagi pudenest lennuki küljest. Lennusuund oli parajasti põhja ja lennuk hakkas kiiresti kaotama kõrgust. Kas tõesti lennuk kaotas juhitavuse ja kukub alla? Kostis mingi plahvatus ja siis saabus vaikus. Lennuk pöördus läände, aga veel tundus ta olevat lausa pea kohal. Kas tõesti langeb ta siiasamasse taluhoonetele?

Lennuk kadus maja varju, jooksin ümber maja. Seal avanes Võnnusvere küla poolt pilt tohtu suitsusambaga ning madalalt lõuna poole paiskuvate põlevate ja suitsuvate rusudega. See oli vapustav. Alalakukumine võis toimuda 15-20 sekundi jooksul.

Kihutasin jalgrattal otsekohe sündmuskohale. Õnneks oli langemiskoht põllul enne küla ja lähedal asuv Võnnusvere jäi maha põlemata. Kusagil karjatalli kohal Pedari põllul oli maa sees auk, selle põhjas padrunilintidega kuulipildujad ja 37 mm suurtükk. Ülejäänud rusud olid

kõik paiskunud üle Karitänava, kus akude tinaplaadid olid lennanud kuni paarisaja meetri kaugusele. Vahepealne ala (Veinmaa põld) oli rusesid täis. Ainus tervem osa oli lennuki saba. Juhikabiini kaablririsu põles, tuliseid tükke suitses kõikjal. Põletasin veel oma käe ära, katsudes mootori turbiinitükki.

Peagi oli terve väli uudistajaid täis. Käis jutt, et midagi ei tohi puutuda ja Selgmae, Jaan oli teatanud asjast miilitsale. Lendurit ei olnud näha, ta oli katapulteerunud. Ta langemiskoht oli Saage tänava ääres Väljaru põllul. Langevari oli avanenud liig hilja, tool eraldunud alles maas. Seal ta lamas liikumatult oma nahküklikonnas. Surnud, pealtnäha ilma vigastusteta. Poisid olid juba soomust tegemas ja langevarju harutamas. Karjas olnud lapsed uudistasid metsa langenud kabiinikuplit.

Peagi olid kohal Tapa lennuväealad, rusude juurde pandi valve ja need veeti ära. Veel oli kuulda, et lendur olevat hommikul enne starti oma lõpu ette aimanud. Naine käis ka siin ta hukkumiskohal. Kõrvalt pealt nägijaid, aga keegi pole tahtnud võimudega suhelda. Kõige lähemal langemiskohale oli Malle Uutsalu, kes viis parajasti lehma väljale. Pööranud küla poole juba selja, lendasid äkki ta ümber suitsevad plekiräbald. Kõik oli kui välg selgest taevast. Lenduri hukkumiskoht jäeti tähistamata. Kogu sündmus jäi saladuseks.

09.06.2003

Asael TRUUPÖLD

Noppeid 1939. a. Virumaa Teatajast

Alljärgnevalt Asael Truupõllu kogutud noppeid ajalehes Virumaa Teataja 1939. aastal Väike-Maarja ja siinse ümbruse kohta kirjutatust ning üht-teist ka üldisemalt.

Mai 1939. a

12.05 - Kooliõpilaste auhinnatöö tulemused: kooli laureaati on Hilja Eraste, kes sai rahalise preemia. Anti teada uute tööde teemad. Saadeti tervitustelegramm riigivanem K. Pätsile.

15.05 - Väike-Maarjasse piimakvaliteedi nõuandja Ernst Künnapas.

17.05 - Vao vallavalitsus istutab puid Väike-Maarja - Kilti vahelise tee äärde, Rakvere ja Pandivere poole ja Triigi poole, kokku 10 km. Istutatakse 700 pihlakat.

18.05 - Väike-Maarja algja täienduskooli näitus: vaibad, mööblitükid, riided.

19.05 - Väsitav kuu väike-maarjalastele: peod, Vanemuise teater, kooli juubel, emadepäev, loomaaed, tsirkus, kaks kinoõhtut, liikluskorraldus, koolide eksamid, õpilastööde näitus, laskevõistlused Kaitseliidus, draamateater, laulupidu. Liikluskorraldus 78 hoiatust ja 5 protokolli. Tabati üleriiklikult tagaot-

sitav retsidivist Al. Palken.

24.05 - Ettevalmistused laulupäevaks 11.06. K. Eenpalu tuleb esinema. Straussi ooperi proovid laulupeole. Lavastab Vanemuise näitejuht Meering. Ühendkoore juhatab E. Raatma, Harju maleva pasunakoor A. Aru juhatusel, rahvamaja ja haridusseltsi segakoor E. Raatma juhatusel.

- Väike-Maarjas algkoolilõpetajate päev, lõpetajad ka Avispealt. Antakse lõputunnistusi ja lisaks raamat Vao valla poolt. Kõnelevad Poom ja Meos.

31.05 - Väike-Maarja kaitseliitlased võitsid tapalasi, laskmine lahing- ja sportpüstit. 10 auhinnast 9 Väike-Maarjasse, parimad J. Vaher, M. Mälg, K. Peilmann, K. Rande.

- Meeleoluline algkoolilõpetajate aktus Väike-Maarjas. Raadiost kuulati presidendi tervitust ja ka Haridusministeeriumist. Ühine lõuna, koolid:

Väike-Maarja Progümnaasiumi lõpetajad, Väike-Maarja Täienduskooli lõpetajad, Väike-Maarja Algkooli lõpetajad, Kurtna Algkooli, Kilti Algkooli jt. koolide lõpetajad.

Jumalateenistused

Väike-Maarja kirikus

Armulauga jumalateenistused e missad toimuvad Väike-Maarja püha Neitsi Maarja kirikus igal pühapäeval algusega kell 11.00.

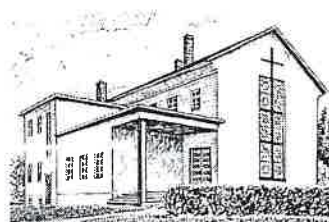
Surnuaiapäeva on 20. juulil kell 11.00 vanal surnuaial.

Kuldleeripäeva toimub 17. augustil kell 11.00. Oodatud on kõik 1953. a leerilapsed.

Augustis on lühike leerikursus inimestele, kes soovivad kogudusega liituda, kuid on normaalsest leerieast välja kasvanud. Info ja registreerimine tel 05117552.



Väike-Maarja koguduse vaimulik on Ahto Mäe, tel 61 956, 051 17 552, elukoht: Ehitajate tee 7-10, Väike-Maarja.



Avispea kirikus

Igal pühapäeval kell 10.30

Avispea kiriku vaimulik on Eerek Preisfreund, telefon 35 450.

* * * * *

Maikuu alguses püüdis restauraatorfirma Rändmeister jätkata Väike-Maarja kiriku kooriruumi seinaresteerimist, kuid talvega on põhjapoolne sein kogunud niiskust, mis takistab restauraatorite tööd. Muinsuskaitseamet järelevalve eriala spetsialisti pr Eva Mölder sõnul saavad nad jätkata juhul, kui kiriku vundament on parandatud ja põhjaseina niiskuse eest kaitsev varikatus ehitatud.

Riik on toetanud Väike-Maarja kirikut tornikiivri katuse ja Saksa kabeli katuse vahetamisel. EELK Väike-Maarja koguduse taotlust käärkambri seinaremondiksi ei vaata riik läbi enne 2004. aastat, kuna Väike-Maarja kiriku restaureerimise senine finantseerimine on olnud küllalt suur.

Kogudus on kasutanud oma raha altariruumi restaureerimiseks, katuse parandamiseks ja väiksemateks töödeks.

EELK Väike-Maarja koguduse juhatus pöördub Väike-Maarja valla ettevõtjate ja elanikkonna poole palvega toetada kiriku vundamendi remonti ja varikatuse ehitust.

EELK Väike-Maarja koguduse a/a 10502001271009 Ühispangas, a/a 1120247658 Hansapangas. Märgusõna: VUNDAMENT.

Kodukoht kauniks

Suvel teevad paljud majaomanikud remonti. Et seda natuke odavam teha oleks, on Rakvere Nurga Äri klientidele vastu tulnud ja müüb "Värvipassiga" klientidele välisvärve 20% allahindlusega.



Kohe tekib küsimus, mis "Värvipass" ja kust seda saab?

- Võta ühendust koduvalla ehitusnõunikuga, kes aitab valida vastava värvikaardi abil sobiva värvitooni.
- Küsi ehitusnõunikult kauplusesse esitamiseks ettenähtud "Värvipassi".
- Mine "Värvipassiga" Nurga Ärisse, kus Sulle garanteeritakse õige värv valitud värvitoonis 20% allahindlusega.

Raul KÜTT,
ehitusnõunik, tel 050 44 451

Müüa MAJA Rakke alevikus. Tel 055601887.

OÜ LANDEKER
ostab

kasvavat metsa ja kinnistuid,

hinnaga kuni 90 000 krooni/ha.

Tasu kohe!

Tel. 05110415, 05179866, fax 06335576

*Tipa-tapa aasta kõnnib,
kõnnib pikaks väiksed põnnid.
Palju õnne, mängulusti,
mingu ikka kõik teil hästi.*

MARKUS MEIMRE	06.05.2003
KEVIN-GERMO BAMBERG	13.05.2003
DAIVAR KOSKA	14.05.2003
MARI-LIIS ELVA	15.05.2003
KERLI KELGU	27.05.2003



Kasvage, olge rõõmsad, terved ja tublid!

Arstide puhkused 2003. a.

M. Lepiksoo
(asendab dr Vilimaa)
16.06 - 01.07
21.07 - 01.08
18.08 - 22.08

I. Silla
25.06 - 04.07
25.08 - 12.09

T. Vilimaa
(asendab dr Lepiksoo)
02.06 - 13.06
02.07 - 18.07
04.08 - 08.08

K. Alt
01.07 - 01.08

L. Mitt
04.08 - 17.08
22.09 - 12.10

K. Sepping
21.07 - 21.08

R. Laanemägi
02.07 - 08.08

Röntgenikabinet ei tööta
21.07 - 27.08

Ostame
KASVAVAT METSA ja
METSAGA KINNISTUID.
Pakkuda võib ka kaitsealuseid ja/
või hüpoteegiga kinnistuid.
Tel. 052 67 907

Nüüd mälestades seiskem paljapäi ...

M. Under

LEIDA PRAATS	06.11.1924 - 11.05.2003
ELFRIDA PASTAK	23.12.1927 - 06.06.2003
ENDEL ROOS	26.12.1947 - 10.06.2003



Õnnitleme eakamaid sünnipäevalapsi!

*Aastate lennukas rutus
on alati ilusad, head,
seda kui muinasjuttu
lapseeest kaugest tead.
Olguigi tuul vahest vastu,
aastate koorem ei loe
kui reipana edasi astud,
ei nukrus siis hinge poe.*

AILI ROOS	02.06 - 88
HELJU KIRSS	10.06 - 75
EVI HIIEMÄE	14.06 - 70
HELGO TERAV	15.06 - 80
ELLEN ESKEL	15.06 - 84
HELMİ KRUUSIMAA	15.06 - 89
MARTA VALDMAA	16.06 - 80
REGINA VÕÖRAS	17.06 - 81
EINO VUNGO	18.06 - 70
HELGI LIPPASAAR	22.06 - 75
VLADIMIR VETRIN	24.06 - 75
SELMA LIIV	24.06 - 87
ELVI KURM	25.06 - 70
LEIDA JÕGIS	26.06 - 92
AMANDA KÜBAR	27.06 - 81
ELSA ŠKIPEROVA	28.06 - 80
ELFRIEDE TEDREKULL	29.06 - 80

Soovime õnne ja tugevat tervist!
Väike-Maarja Vallavalitsus

95759 Ilve TOBRELUITS
ilve@v-maarja.ee

Väike-Maarja Vallavalitsus
<http://www.v-maarja.ee>

Trükitud trükikojas AGUR. Tel 23 999
Tiraazh 900 eks.